

UNDER DANNEBROG

SEPTEMBER/OKTOBER 2003 · NR. 5 · 90. ÅRGANG

TEMA:

GRØNLANDS KOMMANDO

MARINEFORENINGEN

MARINEFORENINGEN

Foreningens formål er at styrke nationens interesse for Søværnet og søfarten ved fælles arbejde for denne sag samt at vedligeholde forbindelsen og kammeratskabsfølelsen mellem personel, der er eller har været tjenstgørende i Søværnet

Æresformand er Hans Kongelige Højhed Prinsen

MARINEFORENINGEN
TRONDHJEMSGADE 5, KLD.
2100 KØBENHAVN Ø
TLF. 33 15 28 86 · FAX. 33 15 28 87
Postgirokonto: 2 00 16 08
E-mail til Landskontoret og »Slopkisten«
landskontoret@marineforeningen.dk
Hjemmeside: www.marineforeningen.dk

Kontortid:

Mandag og fredag kl. 10 – 14
Lukket hele juli måned

Landsformand:

Kommandørkaptajn Otto Lichtenberg
Kirkelstevej 21, 3450 Allerød

Landsnæstformand:

Fuldmægtig Kurt Flatau
Solhøj 14, 2990 Nivå

Landskasserer:

Bankfuldmægtig Elo Henriksen
Helgasvej 5, 2970 Hørsholm

Landssekretær:

Seniorsergent Søren Konradsen
Torvegade 21, 2.th, 1400 København K

Skytteudvalgsformand:

Salgsingeniør Jørgen Kjeldsen
Gadevænget 12, 3320 Skævinge
Telefon: 4828 9022
e-mail: joergen.kjeldsen@get2net.dk

Under Dannebrog:

Udkommer 6 gange årligt i et oplag på 10.600 pr. udgave.
Redaktør Leif Mortensen
Par No. 1 Public Relation
Vesterbrogade 8, Postboks 140,
8800 Viborg
Telefon: 8660 0488 – Telefax: 8660 0388
Mobiltelefon: 2192 3055
e-mail: redaktion.ud@marineforeningen.dk

Produktion og tryk:

Holbæk Amts Bogtrykkeri
Postboks 229, Tåstruphøj 26, 4300 Holbæk

FORSIDEFOTOS:

Grønvedal i vinterdragt
og helikoptertrafik.

Landskontoret

- foreningens administrative og praktiske omdrejningspunkt. Som sådan fungerer Landskontoret under landsbestyrelsens ansvar.

Når vi erindrer os vore væsentlige vedtægter bør det være alle medlemmer bekendt, at for at understøtte og vejlede afdelingerne omkring den praktiske udførelse af de enkelte opgaver, har landsbestyrelsen udarbejdet et antal håndbøger, bl.a. for

-Afdelingsformænd, -Afdelingskasserere og -Emblemer & Tegn.

Dermed har den enkelte afdelingsledelse til sin rådighed de rette redskaber til at drive afdelingen i overensstemmelse med Marineforeningens vedtægter, ånd og traditioner. Med mellemrum gives landsbestyrelsen og landskontoret dog det indtryk, at nogle bestyrelsesmedlemmer ikke er bekendt med bøgernes indhold, og at der derfor opstår uregelmæssigheder i forhold til formålsparagraf, vedtægter og håndbøger.

Hverken landsbestyrelsen eller landskontorets medarbejdere slår hårdt ned ved uregelmæssigheder, men opmærksomheden skærpes, og der tages fornøden handling med det sigte, at netop foreningens fornemme baggrund, de bedste orlogs- og søfartsmæssige traditioner og principper fremmes, og at måske alternative målsætninger, der ikke tjener foreningens formål, tilsidesættes. Det skylder vi alle medlemmer af vor forening, Søværn, Søfart og Fiskerierhverv, kort sagt: danske maritime interesser som helhed. Landsbestyrelsen finder disse elementer evidente for vor gamle forenings fortsatte beståen, virke og indflydelse, og landskontoret danner rammen om de nødvendige praktiske tiltag.

Væsentlige dele af de administrative procedurer er under omlægning til EDB med det formål at give afdelin-

gerne direkte adgang til håndbøger og medlemsarkiv.

Visse dele af administrationen kan måske opfattes som bureaukratisk, og må som sådan aldrig være dominerende i forhold til Marineforeningens fundament: tradition, kammeratskab og trivsel under maritime former. Men der skal vises respekt for også denne nødvendige praktiske del af Marineforeningens virke. Ved fælles arbejde for denne sag nås også dette mål.

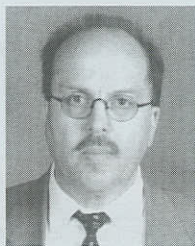
Foreningens formålsparagraf er i hovedtræk uændret siden foreningsdannelsen i 1913, og den er fortsat utvetydig og tidssvarende. Alligevel er der for nylig konstateret alternative formuleringer i enkelte afdelingers blade og hjemmesider. Derfor skal det slås fast, at formålsparagraffen alene har én ordlyd, - den, der fremgår af vedtægterne. Forandringer i denne ordlyd kan alene besluttes ved Sendemandsmøder.

Marineforeningen bygger på fortsat relevante grundfæstede maritime principper og traditioner, og at foreningen er sund, livskraftig og visionær er en kendsgerning - også her i det 90. leveår. Det er i sig selv noget at være stolt af. At der med mellemrum opleves krusninger på havets overflade bør vel ikke kunne ryste en garvet orlogsgast eller sømand...

Søren Konradsen
landssekretær

Tak for hjælpen

Under Dannebrog tog i juli/august udgaven, fat på en artikelrække omkring Flådens aktiviteter i 2. Verdenskrigs sidste hektiske år samt i tiden umiddelbart efter krigen.

Artiklerien bliver primært leveret af Orlogsmuseets medarbejder stud. mag. Søren Nørby.

I forbindelse med specielt juli/august udgaven, har jeg fået mange henvendelser fra kollegaer i Marineforeningen, der på den ene eller anden vinkel, havde mange gode historier omkring begivenhederne landet over den 29. august 1943.

Efter aftale med Søren Nørby, har Under Dannebrog stillet dette materiale til rådighed for Orlogsmuseet og her indgår det selvfølgelig i den løbende opdatering af viden der til alle tider danner baggrund for den forskning og research der ligger bag de publikationer museet sender på gaden.

Her fra redaktionen skal der lyde en stor tak til de personer der enten har fortalt om relevante kilder eller har tilsendt forskelligt skriftligt materiale.

Efter mit første år på redaktørposten, vil jeg samtidig benytte lejligheden til at takke for de mange positive tilbagemeldinger om den måde vi nu skruer Under Dannebrog sammen på.

Morten

Næste nummer af

UNDER DANNEBROG

udkommer 1. december 2003.

Stof og billeder skal være redaktionen i hænde senest den 31. oktober 2003

AFDELINGSSTOF

senest den 15. oktober 2003.

OBS: Husk altid at sætte kontaktelefon nummer på materiale fremsendt til redaktionen

Materialet skal sendes til:

Redaktør Leif Mortensen, Par No 1 Public Relation
Vesterbrogade 8, Postboks 140, 8800 Viborg
tlf. 86600488 e-mail. redaktion.ud@marineforeningen.dk

INDHOLD

Grønlands Kommando	4
1943 29. august 2003	7
Der var engang	8
Debat	9
Rejsebrev fra Glentens besætning på Ravn	10
100-året for indførelsen af trådløs telegrafi i Søværnet	12
Fregatten Jylland melder "Klart Skib" i foråret 2005	12
Nyt fra Landskontoret	13
Nyt fra Søværnet	13
Jubilarstævnet 2003	14
Tak for sangen	16
Danmarks Marineforening's julemærke 2003	17
Falstringernes Marineforening med på Jubilæumstoget	17
29. nordiske Soldater- & Marineforeningsstævne 2003	18
Hvad prangertegnebogen gemte	18
Nyt fra afdelingerne	19
Nyt fra Skyttelavene	27
Mindeplade for admiral Hans Jørgen Garde	28

PERSONALIA

Aalborg Marineforenings formand Charley F. Pedersen fylder 60 år den 9. november og pensioneres med udgangen af måneden fra Søværnet efter 39 år og 10 måneder.

Charley F. Pedersen startede som værnepligtig i februar 1964. I april 1965 gik han fra værnepligtig over som torpedomekaniker med tjeneste på torpedoværkstedet på Holmen. I 1971 udnævnes han til minemekaniker, april 1987 til overmekaniker 2, juni 1989 til overmekaniker 1 og i december 1993 udnævnes han til seniormekaniker med ret til at bære sabel. Den 30. november 2003 afskediges han i nåde fra Søværnet med fuld pension.

Aalborg
Marineforenings
formand seniormekaniker
Charley F. Pedersen.

Grønlands kommando

Af oberstløjtnant Erik Mayntz, stabschef.

Grønlands Kommando (GLK) blev oprettet 1. august 1951 som afløser for den tidligere Grønlands Marinekommando, der havde hovedkvarter i Nuuk (Godthåb). Da Danmark kort tid efter (samme måned) overtog den af US Navy i 1947 oprettede "Naval Base Groenenedal", flyttedes kommandoen til denne facilitet. Grønnedal blev indledningsvis oprettet som marinestation Grønnedal og fik fra 1960 status som flådestation.

I dag er Grønnedal alene hjemsted for GLK, idet funktionen som flådestation ophørte i 1978.

Beliggenhed

Grønnedal er beliggende i Ivittuut kommune i Sydvestgrønland ved Arsuksfjorden. Området er velsignet med en overdådig natur; men må nærmest betegnes som øde rent befolkningsmæssigt set, idet nærmeste beboelse er bygden Arsus, der ligger ca. en times sejlads væk. Arsus har under 200 indbyggere, og såfremt man vil se flere mennesker eller blot en eller anden form for bymæssig bebyggelse med tilhørende faciliteter, skal man ca. tolv timers sejlads enten mod nord til Paamiut (Frederikshåb) eller nogenlunde samme distance mod sydøst til Qaqortoq (Julianehåb).

Opgaver

GLK, der er en niveau II myndighed under Forsvarskommandoen (FKO), varetager i fredstid en lang række opgaver, her nævnes i flæng:

- Farvandsovervågning.
- Suverænitetsbevogtning.
- Eftersøgning og søredning.
- Fiskeriinspektion.
- Havmiljøovervågning.
- Maritim forureningsbekæmpelse.
- Støtte til det grønlandske samfund.
- Støtte til videnskabelige aktiviteter.
- Søopmåling.
- Ammunitionsrydning.

Ivittuut kommunekompleks (med skole osv.) ses midt i billedet.

- Forbindelsesvirksomhed til ledelsen på Thule Air Base.

Organisation

GLK er organiseret med en kontreadmiral som chef, en stabschef (NK), tre afdelinger (operations-, teknisk-, og forvaltningsafd.), en sanitetssektion og et forbindelselement på Thule Air Base (FOTAB). Personellet omfatter 59 i Grønnedal (13 officerer, 14 befalingsmænd og 32 af konstabelgruppen). På Thule Air Base består forbindelselementet af én officer og to befalingsmænd (midlertidig udnævnt).

Opgaveløsning

GLK personellens funktioner i det daglige består i stabsarbejde, bemanning af situationscenter og søredningscentral, drift

af alle servicefunktioner på området samt bemanning af Flåderadio Grønnedal.

Kommandoen har operativ kontrol over inspektionsskibe og inspektionskuttere, der har til opgave at udføre farvandsovervågning, suverænitetsbevogtning, maritim forureningsbekæmpelse, eftersøgning og søredning samt fiskeriinspektion. Inspektionsskutterne har patruljeområde ved grønlands vestkyst og inspektionsskibene ved grønlands østkyst.

Slædepatruljen SIRIUS med hovedkvarteret i Daneborg, patruljerer i vinterhalvåret med hundeslædepatruljer i Nationalparken og udøver politimyndighed samt overvågning i det nordlige Grønland. Luftgruppe Vest i Kangerlussuaq (Søndre Strømfjord), der bemannes af

flyvevåbnet, har til opgave at overvåge det grønlandske område fra luften samt at udføre kritiske patientevakueringer til Danmark.

Til støtte for aktiviteterne i Nord- og Nordøstgrønland rådes endvidere over Station Nord og Forsvarets Vagt I Mestersvig.

Livet i Grønnedal

Efter den formelle beskrivelse af GLK organisation og opgaver vil jeg herefter søge at give et indtryk af hvorledes tjenesten på et så anderledes beliggende tjenested opleves. Pladsen tillader ikke en fuldstændig, detaljeret beskrivelse af tilværelsen i Grønnedal; men forhåbentlig vil en samling forskellige fakta og indtryk give et billede af, hvad det drejer sig om. En hovedbestanddel vil udgøres af naturbeskrivelsen, da naturen ikke blot er enestående, men også den absolut dominerende faktor når det gælder fritidstilbud i Grønnedal.

Tjenesten ved GLK er især karakteriseret ved, at alle bor på tjenestedet, der er ikke noget omgivende samfund, så al støttevirksomhed skal produceres af GLK ansatte selv. GLK ansatte og besætningerne fra inspektionsskutterne udgør næsten hele indbyggertallet i Ivittuut kommune, der med sine syv fastansatte er placeret midt i GLK område og er aftager af GLK produceret el, vand osv. Kommunekomplekset omfatter Grønnedal Trivselsskole (til og med niende klasse) og børneoplysningsordningen.

Boligforhold m.v.

GLK ansatte, tilkommanderet for to år eller mere, har i den udstrækning, der er boliger til rådighed, mulighed for at medtage familie i tjenesteperioden ved GLK. Mange benytter sig af denne mulighed for at være sammen med familien, ikke mindst familier med små børn, selv om det ikke er helt uproblematisk at være så langt væk fra familie og venner samt alle det moderne samfunds tilbud og muligheder. Derfor tilstræber GLK, at alle ansatte får mulighed for at tilbringe ca. to gange én måned pr. år i Dan-

Stationen med "Aftenfjeldene" i baggrunden.

mark til afvikling af ferie og frihed.

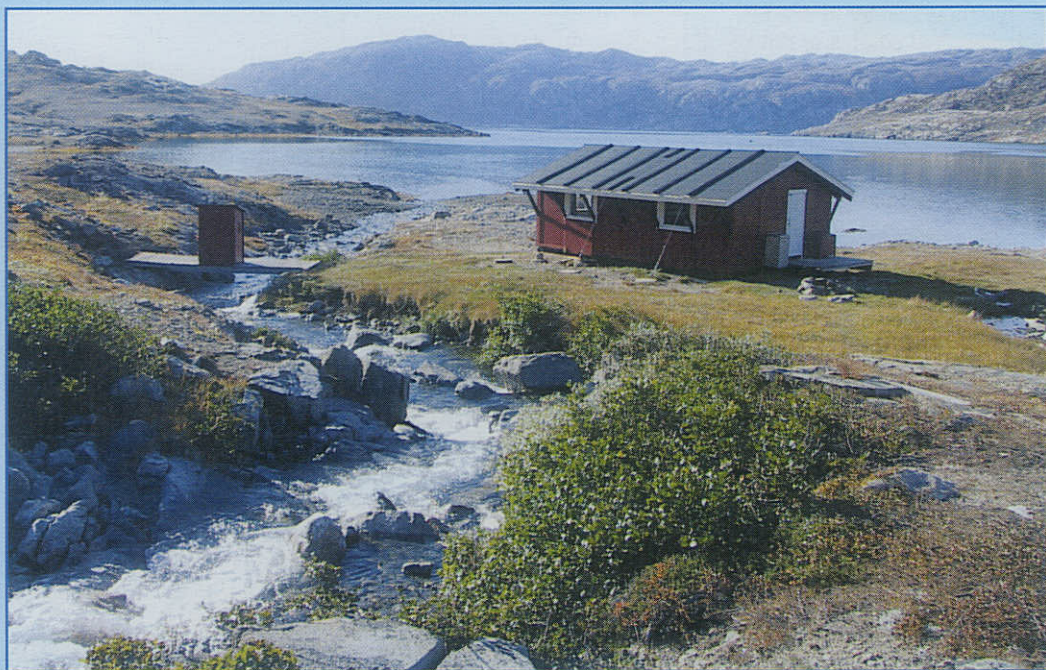
GLK har de seneste to år udvidet antallet af familieboliger betydeligt gennem ombygning allerede bestående bygninger samt langtidsleje af frie kommunale boliger. Med henblik på også at tilgodese personale uden familiestatus er boligforholdene for eksempelvis konstabelgruppen søgt bedret gennem sammenlægning af enkeltmandslukafer til dobbeltværelses "hybler" med bad, men uden køkken.

Eneste indkøbsmulighed i Grønnedal er "Dalshoppen", der drives af GLK ansatte. Butikken har et begrænset udvalg, dog med mulighed for supplement gennem bestilling.

Trafikforbindelser

Den trafikale infrastruktur i Grønland er for langt den overvejende dels vedkommende domineret af sø- og lufttransport. Da der bogstavelig talt ikke findes veje uden for de enkelte byområder og slet ingen jernbaner, kan man simpelthen ikke komme nogen steder, med mindre man sejler eller flyver. For Grønnedals vedkommende er forbindelsen til Danmark enten via tolv timers sejlads med inspektionskutter eller 45-50 minutters flyvning med helikopter til Narsarsuaq lufthavn, hvorfra der, bortset fra nogle uger i højsæsonen, kun er flyforbindelse til København hver onsdag. Da det grønlandske vejr kan være både lunefuldt og voldsomt er denne forbindelse ikke altid lige stabil, det sker jævnligt, at helikopteren er forsinket eller udebliver og flyafgangen til København forpasses.

At rejse i Grønland er dyrt, og at rejse med fly er meget dyrt. Derfor er Grønnedal meget afhængig af militær lufttransport. Den ca. månedlige "milflight", gerne med C-130 (Herkules) er den eneste mulighed for at modtage forsyninger af friskvarer: Mejerivarer, frugt og grøntsager. Desuden er flyvningerne vitale for GLK rejsevirksomhed og ikke mindst de ansattes og familiernes rejser i forbindelse med afvikling af ferie og frihed. Ligeledes giver disse flyvninger en mulighed for, at de ansattes familier i Danmark ved overskydende kapacitet kan få lejlighed til at besøge de i Grønnedal udstatio-

nerede, et vigtigt element i familiepolitikken.

Havnen i Grønnedal er dyb nok til at selv de store atlantskibe fra Royal Arctic Line kan anløbe den ca. 80 m lange kaj, og forsyninger, byggematerialer, flyttegods m.v. ankommer til Grønnedal dels med disse ca. månedlige anløb og dels med mindre kystskibe, der kommer lidt oftere. Forsyningsvejen fra Danmark er dog lang og ikke helt regelmæssig!

Klima

Grønnedal ligger på nærlig samme breddegrad som den norske by Bergen; men da her ikke er nogen Golfstrøm til at varme vandet op, er klimaet væsentligt forskelligt fra det norske kystklima. Klimaet i området karakteriseres som subarktisk til lavarktisk. Lokale geografiske forhold medfører dog en del variationer fra de gængse klimadefinitioner. Den sydlige beliggenhed medfører, at her ikke er midnatssol/vintermørke. Arsukfjorden, der på sine steder er over 600m dyb, er afskærmet fra havet med en række bjerge, bl.a. Grønnedals vartegn, det 1418m høje Kungnait, hvilket i mange tilfælde giver et vejr meget forskelligt fra det for kystafsnittet forudsagte. Denne "klimaskærm" samt solbeskinnede bjergskråninger giver mulighed for en varieret og frodig plantevækst med bemærkelsesværdigt mange smukke blomster i sommertiden.

Vejret kan skifte med ganske kort varsel, og en vinddrejning til sydøst, kombineret med trykfald og temperaturstigning er tegn på risikoen for en "sydost" en særdeles kraftig fønvind fra indlandsisen mod fjorden. Under sådanne forhold er der målt vindstød på langt over 200 kilometer i timen. GLK har naturligvis planer for forholdsregler i sådanne situationer. Disse iværksættes gradvis, tilpasset situationen og vejrets voldsomhed.

Terræn

Grønnedal er på de tre sider omgivet af bjerge. Det er ikke vildsomme bjerge, som man finder dem i Østgrønland, men ældre "slidte" bjerge med runde former, hvilket gør dem mere egnede til at færdes i for ikke-bjergbestigere! Der er således rige muligheder for store naturoplevelser i form af ture i en for mange danskere helt uvant og betagende natur. Men man skal naturligvis iagttage visse forsigtighedsregler såsom at respektere de mest stejle steder i terrænet samt ikke mindst være forberedt på vejrligets lunefuldhed. Gode regler er også, at man ikke færdes alene samt at oplyse om mål, rute samt tid for forventet tilbagekomst. Nærlig samme regelsæt gælder for færden til søs, idet GLK også ser det som sin opgave at minimere risikoen for ulykker i forbindelse med personellens færden under forhold så forskellige fra det, man er vant til.

Laksebundshytten (med fine toiletforhold).

Mange vælger at se terrænet fra søsiden, og til det brug er der stillet både til rådighed for personalet. Dette giver også mulighed for fritidsfiskeri efter laks, fjeldørred, torsk, havkat med meget mere.

Til understøtning af sådanne udflugter til lands eller vands forefindes et antal hytter i området. De er udstyret med køjer og flaskegasanlæg og kan således benyttes til at komme lidt væk fra dagligdagen i Grønnedal.

Dyre- og fugleliv

Ud over polarræv og snehare findes en meget fin bestand af moskusokser, idet Ivittuut kommune fik udsat 15 dyr i 1987. Denne lille flok har grundet de optimale levevilkår i området udviklet sig til en bestand på ca. 350 dyr. Hertil kommer de mange moskusokser, der i tidens løb er nedlagt for at regulere bestanden, alene i 2003 ca. 80 dyr. Der kræves ophold ud over to i Grønland for at kunne ansøge om licens til at nedlægge en moskusokse.

Fuglelivet er righoldigt både antalmæssigt, og hvad angår artsrigdom. Havørn og vandrefalk ses ofte og jagtfalk er ikke sjældent. I fjeldet ses ravn, ryper og en mængde småfugle som snespurv, laplandsværving, gråsisken og den vævre stenpikker. Herudover findes et væld af forskellige svømmefug-

le lige fra gråænder til den lille søkonge. Ved udløbet af drikkevandselven ("Bryggerens elv") yngler den meget smukke og farverige Strømand. Ca. fem kilometer fra Grønnedal findes Grønlands eneste fuglefjeld i fremgang. Her yngler især forskellige mågearter (Rider) og Lomvier. I ynglesæsoner er det en af områdets seværdigheder at iagttage den hektiske aktivitet blandt dette fjelds beboere.

Insektlivet har desværre fået en fremtrædende, ja nærmest afskrækkende rolle i skildringer af livet i Grønnedal. Intet paradys uden slanger og faktum er, at i perioden fra St. Hans til primo september, kan myg og især de små fluer være særdeles generende. Plagens intensitet varierer år for år og opleves meget forskelligt, afhængigt af enkeltes tolerancetærskel. Der findes dog udmærkede modforholdsregler i form af myggebalsam og mygge/fluenet.

Mineraler m.v.

En vej forbinder Grønnedal med den nu nedlagte Ivigtut mineby omkring kryolitminen. Selve minen, der var en såkaldt åben mine (80-90m dyb) fremtræder i dag som en sø med lodrette klippefacies. Enkelte af de gamle bygninger er istandsat af Ivittuut kommune og bliver i sommertiden åbnet for indkvartering af turister, kurser m.v. Stedet er meget besøgt af Grønnedals beboere dels på grund af de knapt 100 forskellige mineraler, der findes koncentreret inden for et meget begrænset område, og dels på grund af den særlige atmosfære af forudoms storhed, man stadig fornemmer.

Historisk interesserede kan også drage på opdagelsesfærd efter rester af den gamle nordbokultur samt flere forskellige inuit kulturer. Der findes sådanne spor i form af ruiner og gravsætninger mange steder i området, sågar inden for Grønnedals afgrænsning.

Andre fritidstilbud

Et glimrende og velbesøgt bibliotek stilles til rådighed af Ivittuut kommune, der også finansierer en radio- TV-forening, som udbyder tre satellitkanaler til supplement for KNR (grønlandsk fjernsyn, hvor dansk producerede og dansksprogede udsendelser stadig er i overtal). Efter behov er der mulighed for

Vintersport.

Stationsfartøjet (har afløst den gamle 9-meter).

at oprette aftenskolekurser, ligeledes i kommunalt regi.

Foreningslivet varetages af et bådelaug for selvejere, en bowlingklub, en kunstforening og naturligvis de tre klubber for henholdsvis officerer, sergenter og konstabler.

For de motionshungrende står en gymnastiksal med et særdeles veludstyret motionscenter til rådighed, og i forbindelse hermed er en sauna i skrivende stund ved at blive indrettet. Motion i det fri understøttes

af et velassorteret velfærdsfinansieret udlån af ski (Langrend og slalom), pulke, telte, soveposer, liggeunderlag, rygsække og meget mere, Fiskegrej skal man dog selv finansiere!

Afslutning

Grønnedal fremtræder som et moderne, velholdt og for grønlandske forhold meget rent tjenestested. Selve tjenesten i arbejdstiden adskiller sig ikke meget fra tjenesten ved andre af

Forsvarets etableringer, når man ser bort fra udsigten til fjord og bjerge. Denne herlighedsværdi er heldigvis endnu ikke et skatteobjekt. Da udstationering til Grønnedal betegnes som en indenlandsk udstationering, er personellet ikke omfattet af reglerne om udetillæg m.v. Således skal det økonomiske incitament alene ikke være drivende for at søge tjeneste ved GLK. Grønlandsk skat med en relativ lav trækprocent skal ses i relation til de ydelser i form af sundhedsvæsen, infrastruktur og andre offentlige tilbud, der i meget begrænset omfang stilles til rådighed fra samfundets side.

I min beskrivelse af forholdene omkring Grønnedal har naturen fået en meget dominerende plads og ikke uden grund, det er simpelthen det bedste og største aktiv Grønnedal kan tilbyde. Inden man søger til GLK, er det vigtigt at gøre sig klart, om man kan undvære diskoteker, biografteater, restauranter, at gå i butikker, regelmæssig omgang med familie og omgangskreds osv. osv. og kan ens familie? Naturligvis kan meget klares via telefon og Internet, men såfremt man ikke er forberedt på afsavn og måske heller ikke kan se storheden i naturen, kan udstationeringsperioden nemt føles meget lang.

Når det er sagt, skal det også bemærkes, at der er mange "gængere" i Grønnedal. For nogle er Grønland at sammenligne med narkotika, man bliver simpelthen afhængig.

Det burde have været den sidste sætning; men i Grønland foregår ingenting uden, at man har taget vejret i betragtning, så derfor får vejret også her det sidste ord; thi nu skinner solen fra en skyfri septemberhimmel.

Arsukfjorden.

1943

29. august

2003

Marineforeningen markerede sig smukt ved mindehøjtidelighederne for flådens sænkning.

Ved især tre af de mange mindehøjtideligheder der landet rundt markerede den skelsættende begivenhed 29. august 1943, var Marineforeningen stærkt involveret.

Frederikshavn Marineforening stod for et stort og smukt arrangement i Tordenskjolds Gamle by. Mindeparaden i Korsør var – på vegne af Korsør Kommune – arrangeret af Korsør Marineforening og endelig var det "Vedel komiteen" der – med viceadmiral Sven S. Thostrup i spidsen – forestod kransenedlægning og mindeord ved ophavsmanden til det store brud med besættelsesmagten, viceadmiral A.H. Vedels buste på Orlogsmuseet.

I Frederikshavn var der flagmarch, parade og nedlægning af krans ved mindeankeret på Kirkepladsen. Ni af Marineforeningens afdelinger deltog i den smukke ceremoni. Begivenheden i Frederikshavn havde det ekstra element, at tre veteraner fra de dramatiske begivenheder deltog. Carl Schmidt og Birger Wynne, begge fra Skagen og Poul Heyde, Bjergby var alle med hvor det gik hedest til. Carl Schmidt og Birger Wynne befandt sig på Holmen medens Poul Heyde var ombord på inspektionsskibet "Ingolf".

Efter den smukke højtidelighed var Frederikshavn Marineforening vært for 80 personer ved en sammenkomst i Marine-stuen.

Medens Frederikshavn slap gennem den 29. august 1943 uden blodsudgydelser, gik det yderst dramatisk for sig i Korsør. Her skulle flådeenhederne også sænkes. Under aktionen kom det til kamp mellem besætningsmedlemmer på marineskibet "Hajen" og tyskere. Her omkom flere tyskere samt underkvartermester Chr. Thomsen og søløjtnant Aa. Rubner Jørgensen.

Begge de omkomne blev mindet ved en smuk parade på Kirkegården samt ved mindesmærket i Rådhushaven. Her deltog officerer, befalingsmænd og menige fra Flådestation Korsør, chefen for Marinehjemmeværnsdistrikt 2 samt chefen for

den nuværende patruljefartøj enhed "Hajen". Herudover deltog orlogspræst emeritus Flemming Thomsen, viceborgmester Hans Larsen, Korsør Kommune samt medlemmer af Korsør Marineforening.

Korsør Kommune var senere vært ved et arrangement i Korsør Marineforening.

Mindehøjtidelighed og reception på Orlogsmuseet

På Orlogsmuseet blev dagen markeret med kransenedlæggelse ved viceadmiral A. H. Vedels buste. Kransen lagdes af viceadmiral Sven S. Thostrup, der selv, som kaptajn-løjtnant i inspektionsskibet "Ingolf" oplevede begivenhederne på tæt hold. Thostrup er medlem af Vedel-komiteen, der desuden består af Vedels søn, professor Helge Vedel, kommandør Preben Heise, museumsdirektør Ole Lisberg Jensen og landsformand Otto Lichtenberg.

Efterfølgende var der reception i forbindelse med udgivelsen af bogen "Flådens sænkning den 29. august 1943". Receptionen var arrangeret sammen med åbningen af udstillingen over sammen emne.

Udstillingen er tilrettelagt af Orlogsmuseet i samarbejde med Søværnets Materielkommando og Danmarks Marineforening. To lokalafdelinger – Gentofte og Nibe – har bidraget med forskellige effekter, blandt andet to gamle orlogsflag. De mange spændende genstande kan ses frem til og med den 2. november 2003

Vedelbusten.

Viceadmiral Sven S. Thostrup lægger "Vedel-komiteens" krans i Orlogsmuseets foyer – flankeret af nuværende og forhenværende landssekreter.

Fra Palle Mosegaard, næstformand i Hillerød Marineforening, har vi modtaget denne personlige beretning om faderens – Hans Peter Erasmus Mosegaards tog med "Valkyrien" til De kanariske Øer i efteråret 1923.

Der var engang

Fredensborg – Ja, dem er der mange af. En af dem var dengang i august 1993, hvor det var meningen, at jeg skulle have fulgt min far på 91 år til jubilarstævne på Holmen. Han døde desværre få måneder før han havde kunnet fejre 70-året for sin tid som værnepligtig bager på krydseren "Valkyrien" på skibets sidste tog fra 17. maj til 15. september før ophugningen i efteråret 1923.

Det var en stor oplevelse for ham som 21-årig at komme på det tog til England, Spanien og De Kanariske Øer. Han har talt meget om det og skrevet om det i en lille bog om sit liv.

Nu i 80-året for togtet har jeg fundet den gamle Orlogsbog frem, og den viser, at Hoved – Nr. 1997 Hans Peter Erasmus Mosegaard, født den 9. marts 1902 i Nordhausen, Tyskland, mødte til tjeneste i Søværnet den 26. marts 1923. Hjemsendelsen var den 15. september 1923 kl. 11 Fm.

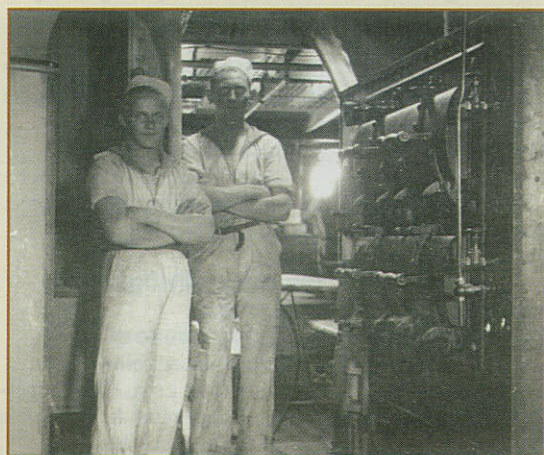
Det gamle "Hjemsendelsespas" er udfyldt meget sirligt med almindelig pen i skaft og blæk. Man kan se, at det knap halve års tjeneste gav en løn på 165 kr. 20 øre. Det var inklusive "Tillæg for særlig tjeneste 43 kr. 40 øre" – han var jo bager.

Det hele var nu ikke soldet op, for ved hjemsendelsen fik han udbetalt 75 kr. 30 øre – altså næsten halvdelen.

To dage efter var han hjemme i barndomsbyen Haderslev. Det kan man se af en påtegning helt bagerst i Orlogsbogen fra "Lægdforstanderen for Haderslev Købstad m. v." dateret den 17. september 1923. Men så skete der heller ikke noget maritimt før 25 år senere i 1948, da der blev afholdt et særligt jubilarstævne.

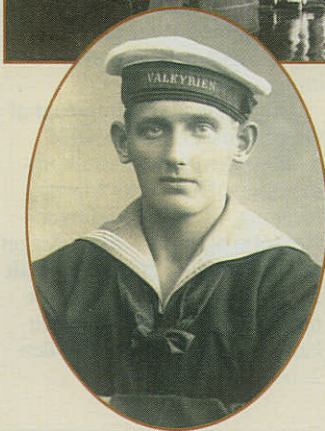
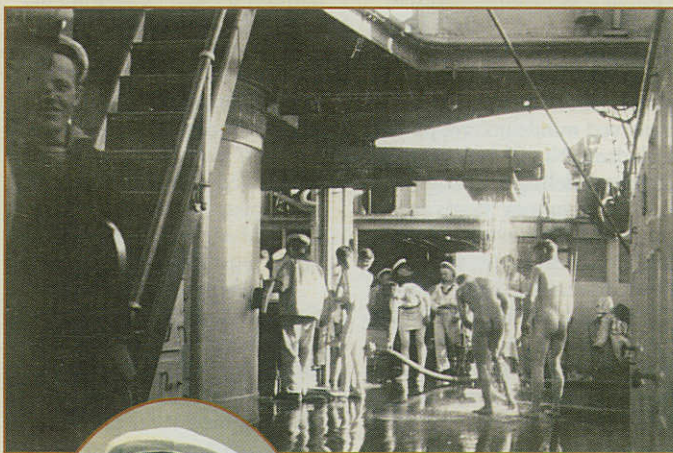
Fra 25-årsjubilaet i 1948 foreligger nemlig en komplet maskinskrevet fortegnelse over "Valkyriens" 220 mand store besætning på togtet i 1923, og jeg synes det er interressant at se opdelingen i grupper og undergrupper alt efter funktionerne ombord.

I min barndom fik jeg ind-

Bageriet "Valkyrien".

Morgenbad på dækket.

Værnepligtig Hans Mosegaard.

tryk af, at funktionen som bager var, om ikke den vigtigste post, så da i hvert fald tæt på, så det var lidt skuffende ved første gennemlæsning, at min fars navn var gemt helt henne på side 9 blandt 33 "frigængere".

Men lad os tage et kikk på besætningslisten, hvor skibschefen selvfølgelig nævnes allerførst. Det var kommandør Georg Carl Amstrup, der også var chef for DOE-Skolen – hvad den så end var.

Lige efter nævnes ti medlemmer af Søofficersmessen med navne som Hammerich, Vedel, Ørsted og Grundtvig men også en løjtnant "de Lichtenberg (fornavn: Godske Eggert Casper). Hvem ved, måske er han i familie med vores landsformand i Marineforeningen.

Så følger dæksofficerer m. fl., og i deres messe var 24 omfattende artillerimester 2 og 3, søminemester 3 og nogen der bare var sømineassistenter. Desuden en overtømmermand og sågar en musiker.

Nu er vi nået til kadetter. Dem var der 26 af fordelt i seks klasser. Den første i Klasse A var: H.k.H. Knud Christian Frederik Michael, Prins til Danmark.

Ganske rigtigt, blandt de syv i klasse A havde man prins

Knud, og ham har min far haft en speciel ordveksling med. De stod en dag tilfældigt samtidig på toilettet, da prinsen pludselig spurgte, "Er det rigtigt, at De er fra Haderslev?" hvortil min far svarede ja. "Så er De jo tysker" – "Nej" sagde min far "Jo" siger han igen, og videre, "De tyskere skulle skydes". Til det sagde min far, "Og så halvtyskerne bagefter, Deres mor er jo også tysker". De diskuterede noget frem og tilbage og det blev klart, at prins Knud havde ment det som en morsomhed.

Nå, men tilbage til besætningen. I hakkeordenen fulgte fire aspiranter, 53 dæksofficerselever fordelt i seks klasser og 12 dæksofficerslærlinge.

Så kom fem overfyrbødere, fire fyrbødere, otte maskin-konstabler og én magasinmand som tillige var søofficershovmester. Magasinmand 2 var der fire af. Dækskonstabel A var der kun én af, men han var til gengæld også sygepasser, men der var fire dækskonstabler.

Så er vi nået til de i alt 70 værnepligtige.

Der var syv maskinister, tre søminører, 14 fyrbødere og endelig 33 frigængere med mange varianter af stillinger som søofficersoppasser, lanternegast, mesterkok, skomager, chefsoppasser, bagermath, Prins Knuds oppasser, bødker og ikke mindst bager.

Fortegnelsen slutter med omtale af to yderligere, som medfulgte på togtet som Marineministeriets gæster. Den ene var kaptajn af artilleriet/matematiklærer ved DOE-Skolen Olaf Jüers, og den anden var marinemaler Benjamin Olsen.

Fortegnelsen er lavet af Carl Østen, identisk med værnepligtig hoved-nr. 1725, skibsnummer 211, koksmath, Carl Marius Bernhard Østen fra Gedser.

Han har mærket af med små diskrete kors ud for 36 af besætningen, som var afgået ved døden pr. 1. september 1948. Marinemaleren var en af dem.

SYNLIGGØRELSE – Logo, emblem og kendingstegn

Indlægget i Under Dannebrog nr. 4 under overskriften "Synliggørelse eller profilgrød" indsendt af M. Juul Jørgensen fra Slagelse Marineforening illustrerer med al tydelighed den forvirring, der tilsyneladende råder ude i afdelingerne omkring vore to emblemer – nemlig *Medlemseblemet* og *Kendingstegnet*.

Det giver lejlighed til at rette de udbredte misforståelser omkring betydningen og brugen af Marineforeningens emblemer og tegn.

Medlemseblemet – som flere kalder "festemblemet" – er Marineforeningens **officielle** emblem eller "logo" om man vil.

Allerede kort efter foreningens stiftelse blev emblemet introduceret, og det blev til ved et samarbejde mellem medstifter af foreningen, grosserer Valdemar Schou og hofjuveler Dragsted. Kort tid derefter fik

Marineforeningen ligeledes tilladelse til at føre orlogsflaget med emblemet i øverste stangfelt. Siden da har medlemseblemet været Marineforeningens officielle mærke.

Emblemet er således den officielle tilkendegivelse af medlemskab og indgår i alle de forskellige typer emblemer såvel medlems- som æresmedlemsemler. Derudover benyttes emblemet på landsforeningens og afdelingernes brevpapir m.m.

Landsbestyrelsen må derfor til stadighed fastholde, at brugen af medlemseblemet begrænses til de førnævnte formål, således at emblemet ved sin brug altid tilkendegiver tilknytningen til Danmarks Marineforening.

Med henblik på at give medlemmerne mulighed for i det daglige at vise deres medlemskab af Marineforeningen, blev det på et senere tidspunkt

besluttet at fremstille et *Kendingstegn*, der er Søværnets anker hvorpå er anbragt et "M". Dette tegn blev officielt benævnt "dagligemblemet", som til daglig kunne bæres på reverset i lighed med f.eks. Garderforeningens tegn.

Da foreningen begyndte at fremstille effekter til brug for medlemmerne bl.a. slips, blazeremblem, hueblem m.m. var det derfor kendingstegnet, der blev benyttet, idet man også den gang fastholdt, at emblemet var foreningens officielle mærke.

Forskellen mellem emblem og kendingstegn er derfor den enkle, at *emblemet bæres ved arrangementer i Marineforeningen og kendingstegnet benyttes som synliggørelse uden for foreningen* bl.a. på de forskellige effekter, der forhandles gennem "Slopkasten". At også ikke-medlemmer benytter effekterne fra "Slopkasten" skal

vi da ikke være så kede af, idet også disse er med til at synliggøre foreningen.

Hvor og hvordan såvel emblemet som kendingstegnet må benyttes, bestemmes alene af foreningens landsbestyrelse, der i hvert enkelt tilfælde skal give tilladelse til brug heraf, da det er landsbestyrelsens ansvar, at såvel emblem som kendingstegn – der begge bærer kongekronen – benyttes på værdig vis.

Med hensyn til bemærkningen om de "pensionerede russiske fortovsadmiralet" skal der henvises til indlægget i Under Dannebrog nr. 3, hvor der på side 10 under overskriften "Bæring af emblemer og tegn" er udførligt beskrevet, hvordan og hvornår disse bæres. Såfremt alle følger disse retningslinier, vil enhver sammenligning med førnævnte "fortovsadmiralet" opføre.

Landsnæstformanden

Fra Erik I. Thomsen, næstformand i Hals Marineforening, har vi modtaget følgende indlæg:

"Denne gang gik den ikke"

Hals - Dette forord skulle have været en nyhed vedrørende vort "slagsmål" ved Sendemandsmødet i Esbjerg, men for en gangs skyld var UNDER DANNEBROG " på dupperne " idet resultatet af vores fremlæggelse af ændringsforslagene til Landsvedtægter blev publiceret i Maj nummeret.

Som det fremgår, blev vi nedstemt med 266 stemmer imod 89.

Vi fik således "tæsk", men det må man jo også tage med når man "stikker næsen lidt for langt frem".

Vort forslag var for radikalt til at det kunne "spises".

Alle afdelinger i distrikt 12 stod bag vores ide med at samle alle medlemmer, - med baggrund i søværnet, marinehjemmeværnet og koffardiflåden samt erhvervsfiskere under "en hat" i stedet for den nuværende opdeling i de meget omtalte "pinde".

Vi forudsiger i løbet af cirka 10 år, at mange afdelinger vil have meget få nuværende "pind 1 medlemmer" blandt andet på grund af den ringe tilgang af nye værnepligtige til Søværnet og "afgang" af os bedagede medlemmer med baggrund i vor værnepligt i Søværnet.

Forslaget blev ikke fremsat som nogen form for "paladsrevolution" men ud fra en erkendelse af at billedet vil være noget "sort" om få år.

Flere af de indlæg, der argumenterede imod vort forslag, gik ud på angsten for at hele grundlaget for Marineforeningens virke og formålsparagraf ville smuldre og vi ville blive en Maritim forening, der lige så godt kunne melde os ind i foreningen SØFART.

I disse indlæg blev der ikke nævnt noget om hvor vigtigt det var med at afdelingerne skulle have et rimeligt stort antal medlemmer for i det hele taget at

holde styr på økonomien i de mange afdelinger, der har egen "Stue". Vi synes, at dette også må tages i betragtning, når man taler om de respektive afdelingers "overlevelse" og ikke blot forlade os på de medlemmer, der udspringer fra Søværnet og Marinehjemmeværnet.

I vor fremlæggelse – der i parentes bemærket blev bedømt med UG, men med et indhold, der efter den gamle karakter-skala skulle have SLET, lagde vi vægt på, at der på ingen måde, - SÅ LÆNGE DET OVERHOVEDET VAR MULIGT, - skulle ændres på hverken navn eller formål med vores forening. Vi delte ikke Landsbestyrelsens optimisme med at fastholde og rekruttere et stort antal "pind 1 medlemmer" og gav udtryk for at denne kategori lige så stille ville "dø ud" i ordets bogstavelige forstand.

Her skal indføres, at én afdeling

oplyste, at de i løbet af 2 – 3 år ville være i den situation, at de faktisk kun havde pind 2 og pind 3 medlemmer tilbage i foreningen, - og hva' så med os. Vi kan blandt andet til den tid ikke stille op med en bestyrelse, der for 2/3 vedkommende, - jævnfør Landsvedtægterne, - skal bestå af personer fra Søværnet og Marinehjemmeværnet. Summa summarum. Vi fik "bank" i Esbjerg, men dette skal dog ikke afholde os fra at genfremsætte et lignende forslag om nogle år, når man kan se, at antallet af "pind 1" medlemmer, - efter vor opfattelse, - er blevet kritisk lavt.

Erik I. Thomsen

REJSEBREV FRA GLENTENS BESÆTNING PÅ RAVNEN:

Ravnen 2003 med
Glentens Besætning.

GLENTENS besætning deltager i Operation Active Endeavour

Som de fleste læsere af dette blad ved, er GLENTEN et orlogsskib af Standard Flex 300 klassen. På trods af betegnelsen "Standard", og det at skibene udadtil ligner hinanden til forveksling, er det ikke altid lige let at skifte fra et skib til et andet, selv om de er af samme type. Men da det var GLENTENS besætnings tur til at tage en tårn under sydlige himmelstrøg tog vi d. 30. juni 2003 af sted til Sydspanien, for der at overtage RAVNEN, så dennes besætning kunne komme hjem til Danmark og få et velfortjent hvil efter tre måneders deltagelse i Operation Active Endeavour Strait of Gibraltar (OEA STROG).

Selvom skibene i princippet er ens, er der altid en række ting der er anderledes. Ikke alle ting står lige det samme sted, og de små tekniske finurligheder, som altid er på et skib, er helt anderledes end dem man er vant til. Vi har dog efterhånden

fundet os til rette og luret skibets små særheder af. Foruden at skulle tilpasse os et andet skib, har vi også skulle vænne os til klimaet. Det første møde med sydspanien var varmt! Også selv om vi kom fra den danske sommer, tog det lidt tid at vænne sig til det sydeuro-

pæiske temperaturniveau. Men Heldigvis foregår det meste af vores arbejde om læ, hvor air-condition-anlægget kan opretholde en nogenlunde udholdelig temperatur, selv i de varme timer midt på dagen.

RAVNEN og søsterskibet VIBENS opgave i OAE

Ravnen beskytter handelsfartøj under eskorte.

STROG, er at eskortere handelskibe igennem Gibraltarstrædet. Opgaven, der er en del af den internationale indsats mod terrorisme, løses under NATOs kommando og udføres i øjeblikket med deltagelse af Spanien, Danmark og Norge i fællesskab. Vi opererer derfor sammen med en spansk fregat af Santa Maria-klassen og norske torpedobåde af Hauk-klassen. Formålet er de danske enheder underlagt NATOs sydlige flådekommando, COM NAV SOUTH, der holder til i Italien, og har det overordnede ansvar for alle NATO-flåde aktiviteter i middelhavsområdet. Formålet med opgaven er at forhindre terrorangreb på handels- og transportskibe, som det der fandt sted mod det franske tankskib Limbourg, ud for Yemen.

Som det næsten altid er tilfældet ved NATO-operationer er de deltagende skibe forerret i en såkaldt Task Group (TG),

under kommando af en Commander Task Group (CTG), der har ansvaret for planlægning og gennemførelse af eskorterne. CTG'en med underlagt stab, leder normalt operationerne ombord på en større enhed – i dette tilfælde den deltagende spanske fregat. Dog blev RAVNEN i starten af juli udset til at være CTG platform, da fregatten havde fået maskinhavari og ikke kunne deltage. Heldigvis var det en opgave som RAVNEN, på trods af en Standard Flex beskedne størrelse, kunne løse til CTG'ens fulde tilfredshed, og derved vise at det kan en Standard Flex også klare.

Kort efter vores ankomst til Syds Spanien fik RAVNEN besøg af COM NAV SOUTHS næstkommanderende, admiral Jose Romero, der var meget interesseret i at se det danske Standard Flex koncept og høre om dets muligheder. Han fik derfor en meget grundig gennemgang af hele skibet med tilhørende forklaring af flex-konceptet.

I øjeblikket skiftes RAVNEN og VIBEN til at varetage eskortebereidskabet. De dage, hvor skibene ikke sejler eskorte eller øvelsessejlad, ligger vi i havn. Her udføres reparationer og diverse vedligeholdelsesarbejder, genforsyning af brændstof og proviant, samt klargøring til de næste eskorter. På RAVNEN har vi eksempelvis for nyligt været nødsaget til at skifte en dieselmotor, hvilket blev udført med professionel assistance fra den Mobile Logistiske Enhed (MLOG), der har et team af teknikere baseret på basen til støtte for skibenes operationer.

Skibene skiftes til at passe vagtjenseten i havn, og således bliver der på vagtfri dage, hvor

Ravnen og Viben under tæt formationssejlad.

Ravnen tager vand på dækket.

der ikke er eskorter, tid til adspredelse. På RAVNEN har vi eksempelvis indført daglig morgen-idræt for hele besætningen, som på den måde får lejlighed til at dyrke alt den motion som Næstkommanderende har lyst til.... Indtil videre har vi løbet, styrketrænet,

spillet volleyball, basketball, fodbold og ikke mindst beachvolleyball. Sidstnævnte kombinerer en strandtur med lidt motion og er måske derfor besætningens foretrukne idræt.

Ind i mellem bliver der også tid til at se sig omkring i lokalområdet. Den danske styrke er

stationeret i Cadiz, der er en af Andalusens største byer med ca. 160.000 indbyggere. Byens historie går mere end 3000 år tilbage, hvilket gør den til Europas ældste by. Herfra udgik blandt andet nogle af Christoffer Columbus Amerik ekspeditioner, og byen har sågar været hovedstad i en kort periode i starten af 1800-tallet. Den gamle bydel i Cadiz er med sine smalle gader, hyggelige pladser og flotte bygninger et besøg værd. På de mange små restaurationer har man rig mulighed for at udforske den syds spanske madkultur.

For nuværende har vi eskorteret omkring 45 skibe igennem Gibraltarstrædet, så vi er efterhånden ved at være stedkendte i området. Det er interessant at tænke på, at der hvor strædet er smallest er der kun 8 km mellem Europa og Afrika. I følge de rygter som vi i ny og næ opsnapper hernede, skulle folk nærmest stå i kø inde i Marokko for at få chancen for at vove livet i forsøget på at nå til Europa og bede om asyl. På en af RAVNENS eskorter fandt vi en lillebitte overfyldt jolle med omkring 30 personer om bord, både mænd, kvinder og børn, der forsøgte at nå til Spanien. Det er utroligt at nogen tør sejle ud i et lille overfyldt fartøj med livet som indsats, og der er ikke meget tvivl om, at langt fra alle, der gør forsøget slipper fra det med livet i behold. Vi Nordeuropæere er nok slet ikke i stand til at forestille os hvilken tilværelse de flygter fra og hvordan nogen vil risikere deres egne og deres børns liv i et spinkelt håb om at få lov til at bo i Europa.

Om en måneds tid er vores togt overstået, og opgaven overlades til andre. Vi kan så sætte kursen hjemover, rigere på erfaringer og oplevelser og i bevidstheden om at vi har løst vores opgave UNDER DANNEBROG.

De bedste hilsner fra besætningen på RAVNEN og "Fregat-kaptajnen" Claus A. Wiinholt

TMG Skytter under eskorte.

100-året for indførelsen af trådløs telegrafi i Søværnet

Onsdag den 7. august 2002 var 100-årsdagen for den første brugbare radiokommunikation mellem to danske skibe. I den forbindelse bringer vi denne beretning udarbejdet af Søværnets Taktik- og Våbenskoles, Signalkursus. Historien er uddrag fra underskibsminør L. E. Larsen's dagbog om opstarten.

I slutningen af 1899 begyndte forsøgene med trådløs telegrafering, og indledningsvis lavede man faste stationer.

Næsten alt materiellet var håndlavet, dog fik man visse dele "ude i byen". Det drejede sig blandt andet om isolatorerne, som Københavns Sporveje kunne bidrage med. Afbrydere med kviksølvbeholdere og gnistdæmpere i alkoholbade var eksempler på de bestanddele, som anlæggene bestod af.

Underskibsminør L.E. Larsen beskriver meget omhyggeligt forsøgene og disses fremskridt. I foråret 1900 flyttede

man det ene anlæg over på en pram og sejlede den ud i Øresund.

Samtidig med dette bestiltes nye afbrydertyper fra Siemens i Tyskland. Disse afbrydere var forskellige fra de selvfremlavede, og med disse i opstillingerne begyndte der at komme store fremskridt i forsøgene.

Med baggrund i forsøgene blev der indkøbt 2 radioanlæg fra Siemens. Disse anlæg havde en fast bølgelængde, ca. 250 m, og en sendestyrke på 1500 W. Anlæggene blev installeret i "Herluf Trolle" og "Heimdal" i juli 1902.

Underskibsminør L. E. Larsen var med "Herluf Trolle" og gennemførte afstands- og antagelsesprøve den 27. juli 1902. Prøven forløb ikke godt, og den garanterede afstand på 100 km blev ikke opnået, men på trods heraf, købte Søværnet alligevel radioanlæggene, ikke til fuld pris, men med en dekort på 50%. Man mente godt, at man ved egen hjælp

kunne få anlæggene til at fungere.

Efter tilpasninger og modifikationer sejlede skibene fra Holmen den 7. august for at gennemføre radioøvelser. Skibene lå i kølvandsorden og kunne kommunikere på en afstand af 900 fod.

Pudsning af elektroder og indstilling af relæer og afbrydere bar frugt, og afstandene kunne øges. Sejladsen varede frem til midten af september, og ved afslutningen kunne man få gode forbindelser på afstande over 60 km.

Efter denne vellykkede installation fik Søminekorpset for alvor taget hul på denne nye kommunikationsform.

Elektrisk belysning var ved at blive almindelig i København, og man kunne derfor overtage vagtskibet Sjællands strømbåd. Det var en gammel transportbåd, som var ombygget med en dynamo, der kunne give en passende strøm. Oprindeligt var båden indrettet til transport af hærens artilleri og

heste ved en eventuel landgang. Denne båd blev ombygget med en antenne, og et anlæg blev installeret. Herefter gik flere forsøg i gang og radioanlæg blev installeret i andre skibe.

Underskibsminør L. E. Larsen kom i vinteren 1902-1903 i lære på Vesterbros Telegrafstation, da han skulle undervise matrosunderofficerer i telegrafi. Undervisningen tog for alvor form i efteråret 1903, hvor man oprettede det første kursus i telegrafi og radioanvendelse den 2. november 1903.

Resten er som de fleste ved, historie og nutid.

Der er ikke meget tilbage fra de første år, men det kursus, der blev oprettet, blev det første kursus på Søværnets Radioskole (nu Signalkursus), der stadig er i fuld vigør og forsat har til huse i Gamle Østre Takkeladshus på Holmen - og hvor der stadig gennemføres uddannelse i telegrafi. *UFS/Signalkursus.*

Fregatten Jylland melder "Klart Skib" i foråret 2005

Bevilling fra Arbejdsmarkedets Feriefond på 45 millioner kr.

Af S. E. Rønde Olsen

EBELTOFT – Institutionen for Fregatten "Jylland" har igen rundet en stor mærkedag. Arbejdsmarkedets Feriefond har hen over sommeren bevilget 45 mio. kr. til den endelige færdiggørelse af hele fregatområdet.

"Den store donation gjorde mig glad og stolt, idet det betyder, at min drøm om at gøre det hele færdigt er lykkedes. Det har kun været muligt med stor støtte fra brede kredse over det ganske land" siger fregatdirektør Jørgen Pedersen.

Da Fregatten "Jyllands" protektor, Prins Henrik 9. Maj 1983 gav startskuddet til Landsindsamlingen, som skulle give det økonomiske grundlag til fregattens restaurering, troede ingen, at det var starten på et projekt til ca. 220 mill. kr. plus institutionens drift.

"Men vi har haft en enes-

tående opbakning fra brede kredse i det danske samfund" siger Jørgen Petersen og fortæller om pengestrømmen: "Fra privatpersoner er der modtaget ca. 28 mill. kr. i bidrag og medlemskontingenter, og fra firmaer og fonde godt 80 mill. kr. heraf alene fra A.P. Møllers fonde ca. 60 mill. Kr. Enten og fortjeneste ved salg til fregattens besøgende har givet indtægter på godt 90 mill. kr. Arbejdsmarkedets Feriefond har i alt støttet med 56,4 mill. kr. mens tipsmidler, amtskommunale beskæftigelsesprogrammer og kommunale og amtslige tilskud løber op i 11,5 mill. kr.

Fra Fregatværftets start i 1997 har der været værftsindtægter på godt 2 mill. kr.

For de mange penge er der ud over restaureringen af fregatten, foretaget landvinding, bygget tørdokken, etableret havn og bygget et traskibsværft. Her er Fregatinstitutionen selv den største kunde, da værftet har det daglige vedligehold af "Jylland".

Fregathavnen i Ebeltoft anno 2003.

Slutfasen

Med det netop givne tilsagn fra Arbejdsmarkedets Feriefond på et rente- og afdragsfrit lån på 45 mill.kr. vil Fregatinstitutionen gennemføre sidste etape af sine planlagte byggeaktiviteter.

Der mangler stadig nogle beløb til den endelige finansiering, men der føres seriøse forhandlinger, så det forventes, at den resterende del af finansieringen falder på plads i løbet af året.

NYT FRA LANDSKONTORET

København - Landskontoret har over årene fysisk flyttet adresse et antal gange, men opgaverne består, og de udvikles fortsat. Der har, med glæde, kunnet konstateres en udtalt entusiasme fra landskontorets skiftende medarbejdere over mange år. I dag fungerer jeg som kontorets leder, og som aktiv i Søværnet er det selvsagt vanskeligt at være to steder på én gang. Men det er heller ikke nødvendigt. Kontorets to ugentlige åbningsdage sikrer de, for afdelingerne, væsentlige funktioner opretholdt, og kun sjældent er der behov for rådgivning og vejledning. Følingen med 'virksomheden' opnås ved næsten daglig telefonkontakt, hvorved nødvendig gensidig information og rådgivning foregår. Som hovedperson er Eva Iversen ubestridt kontorets drivende kraft - den centrale igangsætter med overblik og ekspertise. Til løsning af kontorets opgaver stiller både Palle Mosegaard (Hillerød afd.) og Hugo Hansen (Flyvevåbnets Soldaterforening) sig velvilligt til rådighed. Netop denne frivillige hjælp er uvurderlig, og den bør påskønnes fra alle sider - i lighed med den tilsvarende hjælp mange erindrer sig fra f.eks. SEP & Bent Hansen (Roskilde) og Kaj Urban (Brøndby). Uden sådanne ildsjæle ville foreningen være ringe stillet.

Som kontorleder erkender jeg, at ikke alt fungerer som i tidligere medarbejders tid. Men da var der - trods alt - heller ikke tale om overenskomst-mæssige ansættelsesforhold som i dag, omhandlende bl.a. højeste arbejdstid.

Landskontorets virksomhed er formelt begrænset til 3 x 6 timers ugentligt lønnet arbejde (Eva), og dertil kommer den til stedværende frivillige arbejdskraft. Alle øvrige opgaver løses - selvsagt - af hhv. landsformand, -næstformand, -kasserer og -sekretær. De 3 førstnævnte anvender hver ca. 7-10 timer ugentligt på landskontoret, og for mit eget vedkommende ca. 10-20 timer ugentligt. Alle for at varetage vore mere specifikke og funktionsrelaterede opgaver, herunder udvalgsarbejder. Dertil kommer eksterne bestyrelsesarbejder og repræsentationsopgaver og - rengøring.

"Landskontoret - et væsentligt omdrejningspunkt".

Blandt landskontorets opgaver er:

- registrering af post, der modtages via fax, E-mail og traditionelt postbud - samlet set ca. 20-30 henvendelser pr. kontordag, hvoraf størstedelen kræver besvarelse,
- registrering af nyoptagne medlemmer og ændringer af medlemsstatus,
- generel løbende ajourføring af medlemskartoteket,
- ekspedition, fakturering og (månedlig) forsendelse af indgåede ordrer til 'Slopki-sten',
- uundværlig telefon- og E-mailkorrespondance, der medvirker til at knytte afdelinger og landskontor tættere sammen,
- samt en række øvrige praktiske funktioner.

Alle disse opgaver skal principielt løses inden for en 35 timers arbejdsuge - til næsten 10.000 medlemmers tilfredshed. Det er ikke den nemmeste opgave i verden, men vi gør det så godt vi formår. I den sammenhæng er det glædeligt, at medlemsrelaterede registreringsforhold (optagelse, ændringer og udskrifter) er under omlægning til EDB således, at afdelingsbestyrelserne direkte kan anvende det centrale medlemsarkiv. Pt. er 3 afdelinger med i en testkørsel, der ser lovende ud.

En stor hjælp vil være, at alle henvendelser er velfunderede i håndbøgerne, blanketterne læseligt og forskriftsmæssigt udfyldt, og i det hele taget at basis for henvendelser er klare og utvetydige fra start.

Håndbøgerne er under revision, og forventes senere lagt ud på hjemmesiden med særlig

kodeadgang for de enkelte bestyrelser. 'Håndbog for Afdelingsformænd' vil i den forbindelse ændre titel til 'Håndbog for Afdelingsbestyrelser'.

At landskontoret i sine ekspeditioner begår fejl kan ikke

undgås, men vi gør alt for at minimere dem.

Der er for mig ingen tvivl om, at for at kunne drive et velfungerende landskontor i en aktiv forening med fortsat medlemstilgang, kræves mindst én fuldtidsansat medarbejder (37 timer ugentligt) - plus den vigtige frivillige arbejdskraft. Foreningens økonomi kan ikke p.t. finansiere det behov, - det skal blot bringes i stille erindring.

Til almen orientering meddeles, at kontoret altid holder lukket i juli måned, og at der ikke registreres nye medlemmer i december måned af hensyn til årskørslen.

Vedr. landskontorets tilgængelighed henvises til kolofonen på side 2.

Søren Konradsen,
landssekretær.

NYT FRA SØVÆRNET OG MARINEHJEMMEVÆRNET

Fartøjsrokade i Marinehjemmeværnet

MHV 64 "Crux" den sidste af de gamle Marinehjemmeværns fartøjer udfaset i Hundested Havn

Hundested - Nu går det hurtigt med fornyelsen af enhederne i Marinehjemmeværnet. Lørdag den 23. august var sidste arbejdsdag for MHV "Crux" der nu lægger ved kaj i Hundested og venter på forlægning til Fredericia. Her bliver fartøjet afrigget og klagøres til en fremtid i det civile miljø.

Ifølge orlogskaptajn Casper Max Larsen, Hjemmeværnskommandoen, afløses "Crux" for en kort bemærkning af MHV 71 "Scorpius".

Allerede medio oktober får Marinehjemmeværnsflotille Hundested så tildelt MHV 810 "Luna", der på nuværende opererer i Østersøen for Marinehjemmeværnsflotille Gedser. Som afløsning for "Luna" får Gedser flotillen MHV 901 "Enø" det første af de nye 901 klasse fartøjer til Marinehjemmeværnet.

MHV 64
"Crux" ligger
nu øde og
forladt ved kaj
i Hundested

Jubilarstævnet 2003

Mange gamle kammeratskabsbånd genoptaget ved årets jubilarstævne

Holmen – Ca. 300 jubilarer, gamle gæster, repræsentanter fra Søværnet og Landsbestyrelse, musikere fra Tjenestestedskorpsets Musikkorps samt hjælpere fra Amager, Brøndby og Roskilde afdelinger, satte søndag den 31. august deres tydelige præg på Marinestation København.

Fra tidlig morgen gik hjælperne i gang med den praktiske håndtering af stævnet, der igen i år foregik på Søværnets Officersskole. Imedens kunne Landssekretæren få de sidste detaljer på plads til dagens første ceremoni, kransnedlæggningen ved mindestenen for militært og civilt personel af Søværnet faldet i Danmarks Frihedskamp 1940-45.

Kransnedlæggningen blev foretaget af tidligere chef for Søværnet (1965-80) viceadmiral Sven Støckel Thstrup (æresmedlem af Danmarks Marineforening og selv 70- års jubilar) assisteret af landsformanden Otto Lichtenberg. I forvejen var der den 29. august lagt krans af Søværnet ved chefen for Marinestation København kommandørkaptajn Bjørn Pedersen og af "Orlogsflåden i Karlskrona 1943-45 ved Godfred Wandel.

Herefter gik det under musikledsagelse af Tjenestestedskorpsets Musikkorps ned til Søværnets Officersskole hvor

Chef for Søværnets Materielkommando, kontreadmiral Niels Mejdal taler for stævnets deltagere.

Mindestenen på Nyholm for flådens faldne 1940-45

Landsformanden og æresmedlem af Danmarks Marineforening, tidligere chef for Søværnet, viceadmiral Sven S. Thstrup har lagt Marineforeningens krans.

Jubilarerne lytter til kontreadmiral Niels Mejdals tale.

selve jubilæumsarrangementet foregik.

Før den officielle fotografering af de forskellige jubilargrupper, var der tale af chefen for Søværnets Materielkommando kontreadmiral Niels Mejdal samt landsformanden.

Gode og tætte bånd mellem Søværnet og Danmarks Marineforening

Landsformanden kunne i sin tale konstatere, at Marineforeningen – der i år selv har 90 års jubilæum – de sidste mange år har stået for jubilarstævnets afvikling. Samtidig kunne han lykønske Tjenestestedskorpsets Musikkorps med de 55 år. "Der er således meget at fejre i dag, hvor I jubilarer mødte til tjeneste i Flåden" konstaterede han blandt andet og fortsatte. "I er alle indkaldt på tidspunkter, der på den ene eller anden måde har spillet en rolle for udviklingen i det danske samfund i de efterfølgende år. Her mødes alle I, der har haft et fællesskab fra den dag I blev indkaldt til flåden, I der har haft stærke og måske varige minder om en periode i Jeres liv – et varigt minde på godt og ondt. I år kan vi glæde os over at have fire 70 års jubilare, tre 65 års jubilare, 26, 60 års jubilare og ikke mindre end 55. 50 års jubilare, 31, 40 års jubilare samt tre 25 års jubilare". Samtidig udtrykte landsformanden stolthed over den store tilslutning, der viser at man sta-

Der udråbes et trefoldigt leve for bægertagter, marinekonstabel Gilbert C. S. Petersen, "Thetis".

Forhenværende værnepligtig i 2. eskadre, Simon S. Jensen, tildeles "Admiral Carstensens Mindebæger" af fungerende taktik- og våbeninspektør kommandørkaptajn Bjarne Waldorf.

Jubilarårgang 1933 og 1938.

Jubilarårgang 1943.

Jubilarårgang 1953.

dig – som man har gjort i 90 år bakker op omkring formålet med stævnet – nemlig det gode kammeratlige samvær.

Admiral Carstensens Mindebæger

Landsformanden Otto Lichtenberg forestod efter talerne sammen med fungerende taktik- og våbeninspektør kommandørkaptajn Bjarne Waldorf uddelelsen af Admiral Carstensens

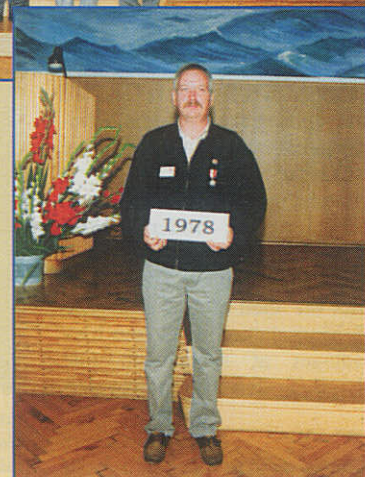
mindebægre. Modtagerne var i år tidligere værnepligtig Simon Stokholm og marinekonstabel Gilbert Christian Sprechler Petersen

Dagen sluttede med en festlig sammenkomst i Søværnets Officersskoles gymnastiksal hvor de mange gæster nød den gode sild og Holmens specielle Biksemad – i dagens anledning med hele to spejlæg.

Fortsættes side 16

Jubilarårgang 1963.

Jubilarårgang 1973. To jubilarer fik forfald i sidste øjeblik.

Marchleder og konferencier i aulaen, formand for København Marineforening, Gerhardt Nørsgaard, overgav efter 13 år på posten jobbet til sin næstformand Leif Larsen. Under jubilararrangementet i Søværnets Officersskole modtog Gerhardt Nørsgaard Marineforeningens gave – et messing-skohorn.

Ved jubilarstævnet mødtes Frank Horn, Keld Pedersen, Verner Hansen, Flemming Lehrmann og Erling Bothe Marstal. De fem var alle sammen på "Heimdal" i 1953.

Tak for sangen

Hans Kongelige Højhed Prinsen besøger Assens Marinestue.

Assens - Der var fornemt besøg i Marinestuen i Assens torsdag den 4. september. Danmarks Marineforenings æresformand, Hans kongelige Højhed, Prins Henrik gæstede ca. 30 medlemmer i forbindelse med at Assens havde royalt besøg.

Kongeskibet Dannebrog blev modtaget af ikke færre end 42 faner og flag med Assens Marineforening og kammeraterne fra Odense i spidsen.

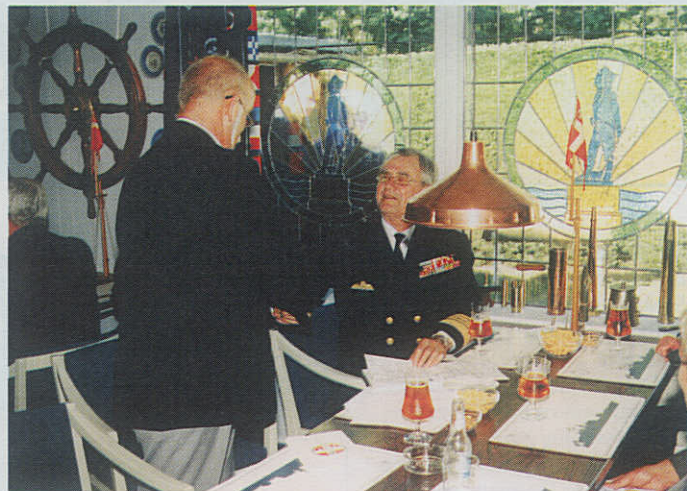
Regentparret overkom en række opgaver under dagens besøg, men Prinsen fik også lejlighed til at slappe af en halv times tid med et glas vestfynsk øl i Marinestuen, hvor han blev modtaget af formanden Ole Julsrud og den øvrige bestyrelse.

Assens Marineforenings Shanty-kor gav tre numre til

bedste under besøget, og Prinsen klappede for efter hvert nummer.

Prinsens afskedshilsen, da han skulle videre i dagens pro-

gram, var da også en løftet hånd, et stort smil og et: Tak for sangen. Senere på dagen gæstede en række frigaster fra Kongeskibet Marinestuen og den 4. september 2003 blev en dag der både indskrives sig i byens og i marineforeningens historie.

Hans Kongelige Højhed Prinsen, æresformand i Danmarks Marineforening, hilser på formand for Assens Marineforening Ole Henry Julsrud

Halløj!

Den nyudnævnte flotille-admiral var lidt bekymret på stabsvognens vegne, da det tegnede til strejke i transportsektoren, så han sikrede sig 300 liter benzin i dunke.

Nu var han jo godt klar over, at det var for farligt at have det stående i garagen og stabskollegaerne skulle også nødtig opdage han forehavende, så han bad sin chauffør – en ung værnepligtig fra Fyn – om at grave benzinen ned i baghaven.

Nogle timer efter kom den unge værnepligtig ind på kontoret: Melder admiralen, at jeg er færdig med at grave benzinen ned, men jeg fik ikke helt fat i, hvad skal skulle gøre med de tomme dunke.

Danmarks Marineforening's julemærke 2003

**Marinehjemmeværnets
MHV 80 "Fænø" er moti-
vet på årets julemærke
fra Marineforeningen**

Brøndby – Selv om skibene efterhånden har 60 år på kølen, er to enheder af MHV 80 klassen stadig aktive i Marinehjemmeværnet.

MHV 81 "Askø" er aktiv ved Vordingborg - flotillen medens MHV 80 "Fænø" er tilknyttet Brøndby - flotillen.

De to enheder i MHV 80 klassen, er de to sidste af en serie på i alt ti ministrygere der tilgik Søværnet i starten af 1940'erne. Den første blev søsat den 4. april 1941 og blev benævnt MS-klassen med skrognumrene MS. 1 – MS. 10.

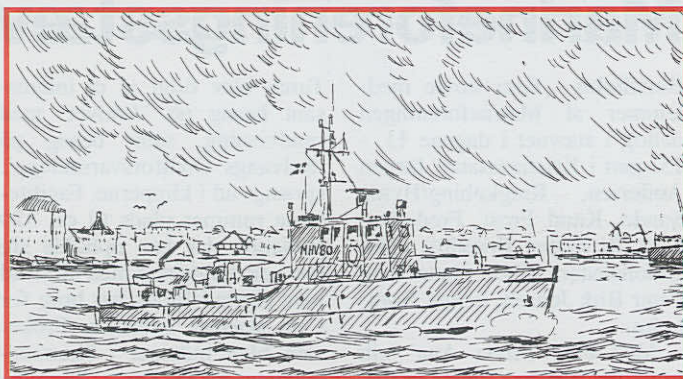
Skibene der havde en deplacement på 70 ton, en total længde på 24,38 m. og en dybgang på 1,50 m. blev tegnet på Orlogsværftet. Fire træskibsværfter i Holbæk, Frederikssund, Svendborg og Korsør stod for bygningen og allerede den

28. august samme år søsattes klassens tiende og sidste fartøj.

Ved besættelsesmagtens aktion mod den danske flåde den 29. august 1943, blev MS. 4 stukket i brand på Holmen og betegnes som det eneste af klassen, som tabt. To fartøjer sænkede på Holmen, og fire blev taget af tyskerne. De resterende tre undslap til Sverige. Af disse påkalder MS.1 sig størst opmærksomhed. Den lå i Skælskør, og da alarmer lød forlagde man til Agersø Havn, hvor skibet undergik en bemærkelsesværdig camouflering som slæbebåd. Med navnet "Sorte Sara" nåede fartøjet til Trelleborg den 31. august.

Efter krigen sejlede de seks erobrede fartøjer tilbage til Danmark, hvor de i løbet af 1945 atter indgik i flådens tal.

Allerede i 1960 overførtes "Fænø" (MS.6), som den første til Marinehjemmeværnet. Med benævnelsen DMH 69 fungerede den som skolebåd ved Marinehjemmeværnsskolen

Slipshavn indtil 1965, hvor den blev overført til Svendborg - flotillen

I midten af 1960'erne tilgik klassens resterende seks enheder Marinehjemmeværnet. I 1973 skiftede "Fænø" station til København, og i 1975 omnummereredes fartøjet til MHV 80, som nu blev den officielle klassebetegnelse.

MS-bådene har indskrevet sig i såvel Søværnets som Marinehjemmeværnets historie på fornemste vis. Deres

mangeartede opgaver har, gennem årene, givet mange besætninger både markante og muntre oplevelser.

Julemærket kan købes i afdelingerne, enten indsat i mapper eller i løse ark. Landskontoret fremsender oplysninger om pris og tidspunkt for levering.

Støt en god sag – brug Marineforeningens smukke julemærke.

Falstringernes Marineforening med på Jubilæumstoget

**Første blev det Vejle, så
Nakskov og i november
1913 fulgte Nykøbing
Falster**

Nykøbing Falster - Efter Danmarks Marineforenings stiftelse i 1913, tog man fra ledelsens side straks fat på at skabe lokalafdelinger rundt om i landet. En af de første agitatorsrejser gik til Lolland – Falster, Fyn med videre, således at vi i disse egne finder nogle af Marineforeningens ældste afdelinger, oplyser Benny Christensen, formand for Nykøbing Falster Marineforening.

Nummer tre i rækken blev etableret den 21. November 1913 i Nykøbing Falster og som det fremgår af den gamle protokol, ankom premierløjtnant i flåden, Ewald fra København, samt kammerjunker Maltke-Bruun fra Nakskov, for at stifte en stedlig afdeling af marineforeningen for Nykøbing Falster og omegn.

På et velbesøgt møde i indu-

stiforeningens teatersal holdt premierløjtnanten et foredrag om orlogsmarinen, fra vikingetiden og til vore dage, hvorefter kammerjunkeren fortalte om marineforeningens formål, og opfordrede de tilstedeværende til at melde sig ind i den kommende lokalafdeling.

Heldigvis fulgte mange opfordringen og ved den stiftende generalforsamling, havde man et medlemstal der stærkt nærmede sig 100 personer.

I forbindelse med foreningens 25-år stiftelsesdag, kunne man den 29. august 1938 foretage indvielse af Marinestuen, som medlemmerne havde bygget og indrettet i et byens daværende hoteller, og den blev herefter foreningens samlingspunkt i 50 år.

I forbindelse med foreningens 75-års stiftelsesdag kunne man nemlig foretage indvielse af Orlogsstuen, og flytte de mange værdifulde effekter fra Marinestuen, som fortsat fungerer som værtshus, og til det tidligere havnekontor, som kom-

Nykøbing Falster Marineforeningens bestyrelse anno 2003. Fra venstre: Ingvar Nielsen, Benny Christensen, Eivind Ubbesen, Herluf Schnipper, Knud Boesgaard, Hans Christian Larsen, Kurt Stæckmann, Rene Wulff og Jan Brauer.

munen velvilligt havde stillet til rådighed.

Nykøbing Falster afdelingen har det åbenbart med at markere sig i jubilæumsår, siger Benny Christensen. "I forbindelse med foreningens 90-år stiftelsesdag har afdelingen indgået aftale med Nykøbing Falster havn, om køb af de lokaler, som i 15 år har dannet ramme om foreningens aktiviteter, samti-

digt glæder det os meget, at det er lykkedes afdelingen at fastholde et medlemsniveau som da foreningen blev stiftet i 1913" slutter Benny Christensen sin beretning.

Dagen markeres ved en reception lørdag den 22. november 2003 fra kl. 10:00 til 14:00. Arrangementet foregår i afdelingens lokaler Tømmergade 4, Nykøbing Falster.

29. nordiske Soldater- & Marineforeningsstævne 2003

Bornholm - Fem stovte medlemmer af Marineforeningen deltog i stævnet i dagene 11. - 15. juni i Kristianssand: Jørgen Andersen, Ringkøbing/Hvide Sande, Knud Frost, Frederiksberg, Ib Ketler, Brøndby, delegationsleder, Albert Hansen og Peter Birk Jensen, begge Bornholm.

Med F/F 'Silvia Ana' gik turen fra Hirtshals (hvor vi forinden var blevet flot beværtet i Marinestuen) via Kristianssand til Luftforsvarets Skolecenter i Kjevik for indkvartering.

Om torsdagen åbnedes stævnet i stiveste puds med flag og faner. Derefter lagdes krans ved 'Arkivet' - Gestapohovedkvarter og torturkammer under 2. verdenskrig.

Efter andagt marcheredes gennem byen, hvor Ib Ketler gik forrest med flaget, efterfulgt af os fire andre marinere i første geled - det var et flot syn.

Den officielle modtagelse af Kristianssand Kommune foregik på Christiansholmfastningen med kanonsaluttering af 'Christianssands Artillerie Compani'.

Om aftenen middag i messen på Skolecentret, og den fortrinlige underholdning blev forestået af et 12-mands sangkor, der udelukkende sang sømandsviser - fint, fint.

Fredag bragte stævnedeltagerne på en fantastisk sejltur med turistbåden 'Morten' i Kristianssands flotte skærgård.

Turen blev fulgt af et interessant besøg på 'Arkivet' med rundvisning, samt besøg på 'Solvangs Civilforsvarsanlegg', sprængt ud i klipperne. Faciliteterne rummer plads til ca. 320 personer, der kan opholde sig her i ca. en måned med alt hvad man almindeligvis har brug for i en skærpet situation. Frokosten blev indtaget i Hjemmeværnets lokaliteter i Marvika (den tidl. flådebase).

Efter aftensmaden fik deltagerne en grundig orientering om Norges forsvar samt om Luftforsvarets Skolecenter i Kjevik. Derpå kammeratligt samvær med go' gammeldaws jazzmusik...

Lørdagen bød på besøg på Kristianssands kanonmuseum 'Batterie Vara'. Kort efter det

tyske felttog i Norge sluttede i efteråret 1940, iværksatte tyskerne en plan om bygning af et stort antal kystartilleribatterier, deriblandt 'Batterie Vara'. Tilsvarende batterier blev bygget i bl.a. Hanstholm for dels at sikre de vigtige skibsforbindelser til Norge, dels at hindre engelske flådestyrker i at trænge ind i dansk-norske farvande, og dels at kontrollere adkomsten til Østersøen. Begge batterier blev udbygget med 38cm kanoner. Dette indslag i stævnet var en særlig stor oplevelse.

Også Hjemmeværnets orientering om deres opgaver, og 'kapping af skib' - demonstration af deres 'læderhalse', var en oplevelse. En kanonbåd, roet af 8 gaster, afgav 4 skud mod et fremmed skib. Kanonbåden før-

Peter Jensen, Bent M. Jepsen, Knud Frost og Jørgen Andersen lægger blomster ved mindestenen for træfningen ved Helgoland 1864

Kanonbåd med det danske Orlogsflag agter.

te det største danske splitflag vi nogensinde har set!

Lørdag eftermiddag var der fri manøvre, som vi benyttede til at lægge blomster ved mindesmærket på Kristianssand Kirkegård for de danske faldne i Kampen ved Helgoland, 1864.

Lørdagen rundedes af med festmiddag og afslutningsceremoni, og derpå kammeratligt samvær. Det blev en rigtig god afslutning på dette 29. nordiske stævne, og vi 5 gaster tog hjem om søndagen med en masse gode oplevelser og minder i bagagen. Næste stævne finder sted i dagene 9.-12. juni 2005 i Helsingfors hos Gardens Jægerregiment.

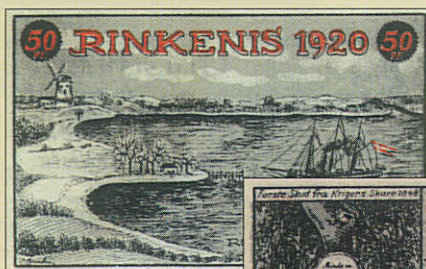
(Forkortet af redaktionen)

Hvad prangertegnebogen gemte

Sønderborg - Jørgen Brodersen, Sønderborg Marineforening, har genfundet sin farfars gamle prangertegnebog. Blandt gamle pengesedler fra omkring 1. Verdenskrig, fandt han blandt andet denne flotte 50 pf seddel.

Sedlen er fra Rinkenias og er udgivet i den strøm af "nødpenge" der i perioden 1918 frem til genforeningen i 1920 blev udstedt i det daværende Nordslesvig.

Motivet på sedlen viser skruefregatten "Rolf Krake" ud for Alnor i 1864. Jørgen

Brodersen skriver, at "Rolf Krake" affødte en sand rædsel blandt preusserne og at hvis der havde været et bedre kommunikationsudstyr mellem Hæren og Marinen, havde 1864 opgøret måske fået en anden udgang.

Stenen på sedlens bagside, er sat til minde om krigen 1848 og beskriver de første skud 6. april samme år. Mindestenen står stadig i Rinkenias vestlige udkant og kan ses fra vejen til Krusa.

NYT FRA AFDELINGERNE

DISTRIKT I STORKØBENHAVN

Henning Skjoldby
Gyvelvej 16 C 1TH
4000 Roskilde
Tlf. 4632 1288

Roskilde, Kongens Lyngby, Amager, København, Brøndby, Gentofte, Frederiksberg, Ishøj

Kongens Lyngby - Afdelingen var repræsenteret med flaget ved Danmark Samfundets flagfest i Holmens Kirke i forbindelse med Valdemarsdag oplyser Peter Møller.

Den 7. oktober skal gæsterne igen samles til middag i Marinestuen efterfulgt af foredrag ved orlogskaptajn Per Herholdt Jensen, der skal fortælle om sine mange oplevelser i Grønland. Per Herholdt Jensen er for nylig returneret til Danmark efter sejlads i de grønlandske farvande. På turen har han indsamlet materiale til sin fjerde bog.

Foredragsholderen har tidligere gjort tjeneste ved Grønlands Kommando samt arbejdet ved Grønlands Fiskerilicenskontrol og Skipperskolen i Nuuk. Det skal nok blive en spændende aften slutter Peter Møller.

Roskilde - Omkring 100 personer - alt i alt - deltog i afdelingens fregatskydning den 9. august beretter Kristian M. Pedersen.

Den afgående fregatkaptajn, Ivar Knudsen, blev behørigt modtaget af de 44 skytter, da han i Nimbus med sidevogn ankom til skydningen. Efterfølgende mødte 46 pårørende op til det store kolde bord, hvor de sammen med seks medlemmer fra "Flottans Man" Karlshamm og deres hustruer havde en god og fornøjelig stund.

Efter 324 skud sank fregatten. Ny fregatkaptajn blev Svend Bergen.

Brøndby - Et velbesøgt Bankospil i maj blev Sct. Hansaften fulgt op med 75 personer til egen grillmad beretter Karl G. Mømsen.

Der var fin stemning omkring grillen og på banjerne. Bålet måtte aflyses men blev erstattet af fire smukke stearinlys under formanden Gert Larsens "båltale".

I sommerperioden har "tirsdagsholdet" knoklet med alt forefaldent arbejde på "Går-

Inge og Tommy i Brøndby Marineforenings nyistandsatte bar.

Gert Larsen holder "båltale" ved Brøndby Marineforenings Sct. Hansaftens arrangement.

den". Blandt andet er baren - som følge af installering af nyt fadølsanlæg - bygget om.

Tre af afdelingens medlemmer har deltaget i den hollandske Nijmegen March.

Endelig har Brøndby Marineforening fået fremstillet et nyt våbenskjold til minde om Oliver Holst, der den 12. april 2003 ville være fyldt 100 år. Det er så meningen, at der fremover i april vil blive udnævnt et menigt medlem til "årets mariner". Denne titel giver indgravning af navnet på våbenskjoldet, slutter Karl G. Mømsen.

Amager - Ovenpå ferien indledtes med motionscykling den 3. august med 15 motionister, der havde en dejlig søndag på Amager. Næste år skal vi være flere. 32 deltog i den efterfølgende skafning i Marinestuen, fortæller Søren Konradsen.

Afdelingens flag var til stede ved Majestætens kransenedlægning i Mindelunden den 29. august, og næstformand, Søren Konradsen, og Ib Ketler

(Brøndby) flankerede viceadmiral Vedel's buste i Orlogsmuseet med flag samme eftermiddag, hvor viceadmiral Sven S. Thstrup, på vegne af 'Vedelkomiteén', lagde krans.

Afdelingen var repræsenteret med én deltager og seks frivillige hjælpere ved Jubilarstævnet d. 31. august.

Den 8. oktober beretter Chef for Søværnets Minørtjeneste, orlogskaptajn Lars Møller Pedersen, om tjenestens opgaver, planer og personlige oplevelser.

Den 19. oktober medvirker afdelingen i 'Maritim gudstjeneste' i Kastrup Kirke, og dagen derpå deltager de i højtideligheder i St. Magleby og Dragør i anledning af 195-årsdagen for rokanonbådskampen i Sundet Syd mod den engelske fregat AFRICA.

Afdelingens 15-års fødselsdag festligholdes i 'Laden' den 1. november (tilmelding).

Den 4. november afvikles formandsmøde i Marinestuen, og den 13. november besøger afdelingen Frederiksberg Marineforening sammen med Roskilde afdelingen til skydning og bilard.

Der kippes med flaget for tidligere formand, Ole K. Mønster, der fylder 60 år d. 24. oktober.

DISTRIKT II NORDSJÆLLAND

Elektriker
Birger Tykskov
Rosenvænget 13 1TH
3600 Frederikssund
Tlf. 47317009/5123 6227

Søllerød, Helsingør, Hørsholm/Rungsted, Gilleleje, Hundested, Hillerød, Frederikssund, Frederiksværk

Helsingør - Ud over det kammeratlige samvær i Marinestuen er det småt med aktiviteter i

sommerferieperioden, fortæller Flemming Köppen.

Seneste aktivitet var afdelingens vellykkede Fregatskydning, hvor afgående fregatkaptajn Ib Jensen måtte aflevere "sovsekanden", sablen og de øvrige rangsbeviser til afdelingens multitalent - ham der altid holder den poetiske tale for damerne ved stiftelsesfesten, ham der løj sig til Helsingørmeesterskabet i rafling, ham der, for øjnene af mere end 30 skytter, med et pletskud i krudtkammeret sænkede skuden - Birger "maler" Jacobsen.

Bestyrelsens næste opgave er planlægningen af årets stiftelsesfest. Festen hvor man for et minimalt beløb får et maximalt udbytte, i form af god mad og drikke, dans og underholdning.

Efteråret byder også på ulkeaften og sidst på året afholdes julestue for medlemmer med familie og gæster.

Frederiksværk - Selv med store problemer med teknikken, er det lykkedes afdelingens dygtige kommentator, Erik Brandt, at sende materiale til Under Dannebrog.

Her fremgår det, at fregatskydningen afvikledes fint under Birgers ledelse. Der var opstart i stuen med spirituel hilsen til den regerende fregatkaptajn. På den baggrund trådte 50 velmotiverede skytter an til skydning - (sammen med 20 ligeså velmotiverede kvinder til Korvetskydning).

Selv om ferien i Spanien havde givet et brækket ben, blev det for tredje gang på 27 år Ole Aunfelt der vandt titlen.

10 mand: Skomageren, Jens Mortensen, Islands Falk 1938, Olie Knud, Knud O. Jensen, Grønland, Grønneald 1953, Kurt Texas, Kurt Christensen samt Triton 1963 har når dette læses deltaget i Jubilarstævnet 2003.

Til slut oplyser Erik Brandt, at vinterprogrammet nu er opnået i stuen og at der er onsdagsåben.

Hillerød - I juni havde Hillerød Marineforening den traditionrige "Cruise på Slotsøen" i Hillerød. Formanden Hans Otto Hansen, var som sædvanlig skipper på det gode skib "MF. Frederiksborg", oplyser Svend Erik Seindal.

Såvel medlemmer fra De Blå Baretter som afdelingen deltog

i det velbesøgte arrangement. Sejladsen blev traditionsrigt afviklet med fælles spising, bytning af "madder", uddeling af forplejning til dem der ikke havde husket madpakken, samt fællessang dirigeret af afdelingens trofaste forsanger V.P. Heise.

Samme måned gennemførtes besøget til Fly – Teknisk Museum i Helsingør. Gæsterne oplevede her højdepunkter fra flyvningens historie illustreret med mange forskellige flytyper. Disse spændte fra en kopi af Charles Lindberghs "Spitir of Saint Louis" over danske byggede KZ-fly til nutidens passagerfly.

Afdelingens egen private rundviser, tidligere jagerpilot og instruktør i Flyvevåbnet, senere flyvelærer og luftkaptajn i Sterling Airways, Finn Sylvest Jensen fortalte om de enkelte enheder. Rundvisningen blev ikke ringere af, at Sylvest Jensen selv har fløjet nogle af de udstillede fly, ligesom han kunne fortælle om mange sjove og alvorlige episoder fra hans pilotid.

Den 22. november fylder Hillerød Marineforening, Birkerød Bakke 75 år. Det fejres med en reception i foreningens midlertidige lokaler på Tormsvej 1, Hillerød. Receptionen foregår fra fire til otte glas (kl. 10:00 – 12:00). Om aftenen er foreningen vært for alle Hillerød Marineforenings medlemmer og ledsagere til festmiddag.

Hundested – Årets fregatskydning blev sammen med Frederikssund og Frederiksværk afdelingerne afviklet den 9. august i bragende varmt sommervejr i Tollerup grusgrav beretter Verner Justesen.

Damerne skød til korvetten medens medlemmerne kunne samle sig om skydningen til fregatten.

Hundested var ubeskeden nok, til at tage alle medaljer fra fregatten. Fregatkaptajn blev således afdelingens formand Ole Aunfelt. Dette har efterfølgende afstedkommet en del hvisken i krogene om korruption. Dette afviser afdelingen dog som rygter spredt af misundelige personer.

Til slut oplyser Verner Justesen, at Marinehusets mødelokaler samt udvendig trappe nu er klar til brug igen og han retter samtidig en stor tak til alle de medlemmer der har givet en hånd med.

DISTRIKT III VESTSJÆLLAND

Overmekaniker
Edward Jelen
Nankes Plads 2
4220 Korsør
Tlf. 5835 2950

Kalundborg, Nykøbing Sjælland, Slagelse, Holbæk, Korsør, Skælskør

Nykøbing Sjælland – Finn Arneskov fortæller, at aftenfesten i forbindelse med fregatskydningen måtte aflyses på grund af usædvanlig ringe tilslutning.

På den baggrund påtænker bestyrelsen, at holde fregatskydning – som normalt – den første lørdag i september, og på et andet tidspunkt vil man så afholde en sommer/efterårsfest. Punktet bliver taget op på næste generalforsamling.

Med K. B. Sørensens (Kuglen) ihærdige indsats, er skydemærkesalget gået særdeles godt i år.

Knud (tlf-Knud) vil igen i vintersæsonen servere sine læker lørdagsfrokoster. Der lægges ud lørdag den 4. oktober kl. 12:30. Her er menuen karrysild og hakkebøf til kr. 30,00. Resterende datoer og menuer kan læses i "Skibsklokken".

Finn Arneskov fortæller også, at airconditions anlægget – skænket af Preben Kragelund – fungerer på bedste vis.

Fredag den 17. oktober byder på efterårets første foredragsaften. Det er Ib Ketler der fortæller om sine oplevelser i Kosovo. Der serveres mad inden foredraget, mod betaling og tilmelding i stuen.

Afdelingen kipper med flaget for Jan Kjeldsen, Viborg 50 år den 16. oktober, Jørgen T. Petersen, Nykøbing 60 år den 16. november, Evald V. Christensen, Vig 75 år den 17. november og Gert H. Nørrevang, Nykøbing ligeledes 75 år den 17. november.

DISTRIKT IV SYDSJÆLLAND

Skibsfører
Henrik Marril Christiansen.
Grønsundvej 17. 4780 Stege.
Tlf. 55 81 10 88.
Mobil: 51 23 50 70.

Næstved, Møen, Køge, Vordingborg, Stevns, Haslev

Møen – Der har været mange tiltag for at genopføre den gamle Havneslot på Havnen i Stege, alt sammen uden resultat.

Nu har Møens Marineforening taget sagen i egen hånd. Afdelingen har taget initiativ til at opføre slottet i skala 1/10, i

nøjagtig kopi efter originaltegningerne.

Efter et halvt år, med mange arbejdstimer af bygmester Visti Lorenzen og Poul Bruun, kunne værket, under stor festivitas, placeres på et solidt fundament på havnen.

Borgmester Knud Larsen, formanden for Teknik og Miljø, Axel Knuthsen, havnefoged Michael Larsen samt en række medlemmer af Møens Marineforening, kunne sammen med en masse tilskuere endelig konstatere, at nu er det gamle Havneslot igen at se på Stege Havneplads.

Arrangementer afsluttedes med en lille seance i Marinstuen hvor der blev uddelt megen ros til Møens Marineforening for det gode initiativ.

Det oprindelige slot var placeret ved kulhavnen, hvor det fungerede som ekspeditionslokale for skibsfarten samt færgerne til København og Kalvehave. På grund af ringe vedligeholdelse blev slottet revet ned i 1965.

Ved afdelingens fregatskydning den 17. august på skydebanen ved Stege deltog 35 skytter. Anstrengelser gav – efter nedskydning af diverse sejl følgende nye titelindehavere: lanternegast, Jørgen Mathis/skud: Arne Jensen, flaggast, Erik

Johansen/skud: Arne Jensen, brandvagt, Benny Rasmussen/skud: Hans Gregersen, vagtchef, Leif Nielsen/skud: Hans Christoffersen, karduslanger, Benny Rasmussen/skud: Visti Lorenzen, banjemester, Hans Christoffersen/skud: Finn Møller, smørstikker, Børge Kops/skud: Hans Gregersen, krudtabe, Bent Lund/skud: Peter Hansen og endelig fregatkaptajn, Leif Jensen/skud: Jørgen Iversen.

Efter skydningen serverede pigerne frokost i Marienstuen. Igen en god dag for medlemmerne på Møen.

Køge – Sommeren over har Marinestuen været godt besøgt på lørdage, enkelte lørdage har op til 30 personer deltaget i selve frokosten medens flere blot har kikket ind og fået sig en lille snak, fortæller afdelingens formand Jørgen E. Petersen.

Den 2. august fik afdelingen besøg af en delegation på 12 personer fra Ishøj Marineforening. Delegationen forærede – under manende ord - en "vejviserblok" som Jørgen E. Petersen lovede ophængt i baren. Gutterne fra Ishøj blev efterfølgende vist rundt i Køge på en speciel marinerundtur "I Niels Juels Fodspor". Et bryllup i Køge Kirke forhindrede des-

Møens Marineforening markerer sig med nyt spændende initiativ.

værrer gæsterne i at bese kirkeskibene "Christian Quintus" og "Dannebrog".

Den 21. oktober holder kommandør Arne Stighøj Pedersen foredrag i marinestuen om Naval Team Danmarks virke medens der den 27. november er ålegilde samme sted, slutter Jørgen E. Petersen.

DISTRIKT V BORNHOLM

Flemming Svendsen
Sigurdsgade 26
3700 Rønne
Tlf. 5695 3943

Bornholm

Rønne – Grill-festen den 9. august var et virkeligt godt arrangement med deltagelse af 60 personer oplyser afdelingens sekretær, Børge Dahl-Mortensen.

Maden, vejret og humøret var helt i top og med afsluttede dans på banjerne, blev det ud på de små timer inden festen fik ende.

Bestyrelsen planlægger sammen med Skipperforeningen en opstramning af Sjøgaardsinjs lokaler. Dette foregår blandt andet ved at foretage en maling i den nærmeste fremtid. Ellers følges arrangementslisten for resten af 2003 slutter Børge Dahl-Mortensen.

DISTRIKT VI LOLLAND-FALSTER

Henri A.L. Holm
Elmevej 17
4900 Nakskov
Tlf. 5495 9182

Nakskov, Nykøbing Falster

DISTRIKT VII FYN

Maskinmester
Børge Ferning
Lærkeparken 19
5800 Nyborg
Tlf. 6531 6395

Odense, Bogense, Svendborg, Nyborg, Assens, Kerteminde, Marstal, Ærøskøbing, Faaborg, Langeland, Middelfart

Svendborg - Den 7. juli sejlede 10 mand ud med Kommunens museumsskib, sejljagten 'Viking', for undervejs på en tur mellem øerne at forsøge at pudse messingbeslagene op, fortæller Kurt Kaysen, og han fortsætter.

"Ved Svendborgs store arrangement for klassiske sejlbåde og vetererskibe, Classic Week, i uge 29 deltog afdelingen med mandskab på havnen og i ledsagebåde.

Som led i 'Classic Week',

repræsenterende Svendborgbyggede skibe, ankom Y-kutterne 'Romsø' og 'Vejrø' den 17. juli, og besætningerne var inviteret på besøg i Marinestuen.

Den 18. juli deltog en snes medlemmer og ledsagere i paradesejls gennem Sundet om bord i S/S Skjelskør, hvor vi mødte medlemmer af Roskilde Marineforening som besætning.

Den 3. august cyklede 36 gaster og ledsagere 40 km rundt på Tåsinge, med passende stop undervejs, for at bade, spise frokost og i øvrigt opretholde væskebalancen.

Det var en succes at køre for os selv, til forskel fra deltagelse i den officielle 'Tåsinge Rundt' sammen med 3-4000 andre cyklister, som vi ellers har gjort i mange år.

Den 10. august var det tid for den årlige tur med 'Viking' til en nabo afdeling. I år skulle det igen gå ud over Marstal. Der var større tilmelding end 'Viking's kapacitet råde over, så 'Caroline S.' var kaldt hjem som supplement. I alt 29 mand fra de to skibe blev flot modtaget af kammeraterne i Marstal, og der var rigeligt med skipperlaskovs til de sultne gaster.

Efterårets og vinterens aktiviteter er under planlægning, følg med på opslagstavlen og i næste kvartalsblad, som udsendes omkring 20. september.

Reservér lørdag den 1. november til efterårsfesten og lørdag den 6. december til julefrokost.

Vores unge medlemmer påregner igen at afholde et 'junior-møde' i Marinestuen: lørdag den 8. november" - slutter Kurt Kaysen sin rapport fra det sydfynske.

Endelig kipper afdelingen med flaget for, Erik Bach, 75 år den 20. oktober. Arne Jensen, 60 år den 16. november

Svendborg Marineforenings udflugt til Marstal foregik blandt ombord i "Viking".

Odense – Æresmedlem og tidligere mangeårige bestyrelsesmedlem, skibsmægler Thomas Jessen er gået fra borde, 84 år gammel, oplyser Lasse Bach Pedersen. Odense Marineforening deltog talstærkt med foreningens flag ved bisættelsen.

Ud over diverse kammeratskabsaftener har bestyrelsen deltaget i det succesrige sendemandsmøde i Esbjerg.

Turen til Romsø den 25. maj blev aflyst på grund af dårligt vejr. Samme skæbne overgik flagets fest i Den Fynske Landsby. Her kom plan B så på banen. Igen i år startede Odense Marineforening arrangementet med flaghejsning og første vers af "Kong Christian". Amtsborgmester Jan Boye overrakte her efter flag og faner i styrende regnvej - Hjemmeværnsorkesteret spillede et enkelt nummer, hvorefter afdelingen blev bedt om at gøre klar til nedhaling af flaget, så festen kunne slutte - kort efter holdt det op med at regne -.

Bestyrelsen bød efter flagnedhalingen på snitter og øl til de 14 fremmødte medlemmer.

Et planlagt besøg i august af adoptionsklubben "Vædderen" blev flyttet til et eventuelt senere tidspunkt på året.

Ellers er det der optager bestyrelsen mest, kommunens fremtidige planer for Marinestuen. Læs herom på tekstsiderne.

Assens – Selv om sommeren er tiden hvor man normalt slapper af, har Assens Marineforening ikke ligget på den lade side, fortæller Finn Ekkelund.

Marinehusets nye baghus med mødelokale, depotrum og kontor, er sammen med en lille udendørs terrasse nu færdiggjort.

Den 14. august overdrog

Assens Marineforening officielt en skibsskrue fra motortorpedobåden "Willemoes" til Assens Kommune. Skruen har nu fået en hædersplads foran byens nye rådhus.

Ifølge Fyens Stiftstidende blev skruen leveret med både sang og musik fremført af lokalafdelingen. Efter tale af formanden Ole Julsrud og borgmesterord fra Hans Ole Hansen blev der serveret champagne, øl og chokolade i den nye byrådssal.

Fregatskydningen den 16. august fik en behørig opstart med modtagelse af den afgående fregatkaptajn på honnørkajen. Med Willemoesgarden i front gik det efterfølgende til marinestuen hvor morgenkaffen blev indtaget.

Efter en lang dags skydning og grillfest kan Eduard Hansen i det kommende år smykke sig med titel af ny fregatkaptajn i Assens Marineforening. Endelig har viceadmiral Jørgen Bork, på den første kammeratskabsaften den 9. september, holdt et levende foredrag om sin tid i søværnet og om fregatten "Peder Skram".

Afdelingen kipper med flaget for Per Edwin Edelfsen, 60 år den 7. oktober. Gunnar Hollister, 80 år den 8. oktober og Bent Erik Lauritsen 60 år den 12. oktober.

Nyborg – Også Nyborg har afholdt fregatskydning. Det skete den 28. juni på Marinehjemmeværnets Slipshavn i dejligt sommervejr. Måske har vejret haft en positiv virkning på skytterne, i hvert fald tog det under tre timer at nedkæmpe fregatten. Det fortæller Karl-Erik Sørensen og han kan også fortælle, at der i de tre timer indgik 20 minutters frokostpause.

Den ramponerede fregat tages i øjesyn på Slipshavn

Sidste års fregatkaptajn, Niels Ries åbnede skydningen og seancen afsluttedes med kåring af den nye titelindehaver Arne Bæk.

Ved den efterfølgende aftenfest fik Pia Johnsen, Peter Wrang Vind, Jesper Jensen, Poul Boas Pedersen, Max Jensen og Sonny Rasmussen overrakt Danmarks Marineforenings emblem. Aren Rosenfold fik 25 års tegnet.

I uge 28 fik huset installeret strømtavle, nyt komfur med oven og emhætte.

Endelig svinger afdelingen med huen for Jørn Møhl, 80 år den 13. oktober, Søren Oest Jacobsen, 50 år den 25. oktober, Edda Riiser, 50 år den 28. oktober, Henning Granhøj Rasmussen, 60 år den 2. november, Allan Erik Petersen, 75 år den 17. november, kasserer Jørgen Rasmussen, 80 år den 29. november og endelig Tage Kim Nielsen, 50 år den 6. december.

Faaborg – 34 medlemmer og ledsagere deltog i Faaborg Marineforening udflugt den 3. maj til Langelandsfortets Marinemuseum, oplyser Flemming Mortensen

Efter rundvisning på museet gik turen videre til Rudkøbing Marineforening. Rudkøbing har til huse i et dejlig lille hus og her hyggede deltagerne sig sammen med kollegaerne fra Langeland med formand Kaj Larsen i spidsen.

Over Valdemar Slot gik turen så til Svendborg Marineforening, der stod klar med en lækker buffet. Faaborg folkene siger tak til såvel Kaj Larsen som Kurt Kaysen.

Den 17. maj 2003 blev to nyrenoverede kanonlavetter sat i stilling i Voigts minde ved Langelinie i Faaborg. Begivenheden blev efterfølgende fejret ved et arrangement den 7. juni i Marineforeningen. Ud over servering af "kanonbuffet" holdt Ole Hansen, der har forestået kanonreoveringen, et spændende foredrag om emnet.

Endelig havde afdelingen sommerudflugt til Korshavn den 2. august. Turen foregik ombord på fiskekutterne "Hajen" og Skjoldnæs". Det gastronomiske højdepunkt på udflugten var stegte ål med diverse, slutter Flemming Mortensen.

Afdelingen kipper med flaget for Kim Neergaard og Henning Jørgensen der fyldte rundt henholdsvis den 20. august og 16. september

I øvrigt efterlyser medlem af Faaborg Marineforening, Bent

Disse to flotte kanonlavetter, står nu i Voigts Minde ved Langelinie, Faaborg.

Holmegaard Jensen, oplysninger om dengang Søværnets Vagtkompagni stod vagt på Amalienborg. Bent husker det var i forbindelse med gardens jubilæum og han mener det var i 1958. Er der nogle af Under Dannebrog's læsere der har oplysninger om dette emne, må de gerne kontakte redaktionen på telefon 86600488

Kerteminde – Ud over at afdelingen har holdt fregatskydning i september, har der ikke været noget på programmet siden 7. april skriver Jørgen Jørgensen. Han gør dog opmærksom på, at marinestuen har åben hver lørdag og søndag fra kl. 10:30 til 13:00.

Kerteminde vil også svinge huen for en række runde og halvrunde fødselarer. 50 år, Preben Ernst, Søren Abbenæs, Poul Erik Petersen, Bent Geilser og Lars Ole Valsøe. 60 år, Preben Pendorf, Jens Jørgen Rasmussen og Carsten Rasmussen. 70 år, Hans Erik Sørensen. 75 år, Erland Skov Jørgensen og Leif Thomsen. 80 år, Jens Arne Christensen. 85 år, Poul Jørgensen og endelig 90 år, Kai Otto Henriksen.

Ærøskøbing – Sommeren startede godt for medlemmerne af Ærøskøbing Marineforening fortæller formand Kurt Jensen. Sidste lørdagsåben inden ferien var godt besøgt med efterfølgende stor omsætning i baren.

Afdelingens kræmmermarked den 14.- 15. og 16. juni blev som tidligere år en stor succes. Markedet bliver afholdt på Skolegården midt i det smukke Ærøskøbing og kræmmerne kommer igen år efter år. Selv om restaurationen er forpagtet ud til en af byens restauratører, kræver arrangementet opbakning fra afdelingens medlemmer og det gør de med glæde.

Pigerne står for det populære

"Pandekagehus", hvor de tykke "Ærøpandekager" går som varmt brød. Kurt Jensen oplyser, at hele arrangementet får stor opbakning fra de kommunale myndigheder, lokalbefolkningen samt ikke mindste turisterne, hvoraf mange for øvrigt er medlemmer af Danmarks Marineforening, hvilket giver en del god snak.

Den 8. august var der så medhjælperfest i de til kræmmermarkedet indkøbte tre stk. 4x4 meter telte. Det blev et brag af en fest, hvor 22 af de 60 gæster kom fra Marstal Marineforening. Efter spising var der dans på banjerne til langt ud på natten.

Medio september har afdelingen med ca. 20 mand besøgt Assens Marineforening.

Der kippes med flaget for, John Chr. Weisher, 60 år den 3. oktober, Carl-Kristian G Harsbo, 60 år den 29. oktober, Poul Gundtoft, 70 år den 15. november samt Bent Roylund, 70 år den 26. november.

DISTRIKT VIII SYDØSTJYLLAND

sektionschef, Kurt E. Larsen, Heimdalsvej 3, 6100 Haderslev
Telf. 74 52 78 41
e-mail: t-k.larsen@get2net.dk
Padborg/Gråsten, Sønderborg, Fredericia, Kolding, Haderslev, Aabenraa, Vejle

Fredericia – En smuk tanke blev til virkelighed da Marinehjemmeværnet, Fredericia Havn og Fredericia Marineforening samarbejdede om 6. juli festlighederne i byen, oplyser Ejgil Bisbjerg.

Marinehjemmeværnet og havnen skulle stå for opsætning af telt med borde og stole, medens Fredericia Marineforening stod for frokost og udskænkning til de ca. 100 deltagere.

Selv om det var et stort arrangement, fik de kulinariske

eksperter, Poul Erik og Henning, megen ros for den flotte frokost med de mange lækkerier.

Marineforeningens flag var flot repræsenteret i det store optog, der er optakten til de mange begivenheder der udspringer sig i Fredericia i forbindelse med 6. juli festlighederne.

Deltagerne fra de tre organisationer bag det maritime islet spør, at det fremover bliver en fast del af begivenhederne den dag.

Selv om alt gik som det skulle, er bestyrelsen efterfølgende enig om, at næste år skal der mere bemanding på.

Næste store opgave for Fredericia Marineforening, er afholdelse af 85 års jubilæum for afdelingen den 14. november 2003.

Sønderborg – Hendes Majestæt Dronningens og Hans Kongelige Højhed Prinsens årlige ophold på Gråsten Slot, giver et højt sommeraktivitetsniveau i Sønderborg Marineforening, fremgår det af sekretær Jørgen Brodersens rapporter.

I år har afdelingen fulgt op på de succesfulde virksomheds- og seværdighedsbesøg for "Dannebrog's" besætning, der siden 2001 har været et fast programpunkt.

Med udgangspunkt fra Marinehuset gik udflugten i år til Nordals, hvor der blandt meget andet var besøg på Danfoss, Danfoss Museet og Teknorama samt Nordborg Rådhus. Efterfølgende gik turen – med borgmester Jan Prokopek Jensen som en spændende fortæller - rundt i det smukke landskab i Nordborg Kommune. Arrangementet omfattede også besøg i Kvickly, Nordborg med "Sønderjysk brøtort" samt dagen efter besøg på Dybbøl Banke. Afdelingen takker Georg Meister, Danfoss, borgmester Jan Prokopek Jensen, brugsuddeler Jan Moberg Pedersen samt bryggeriet Fulgsang for støtte til arrangementet.

Ellers har Sønderborg Marineforening været besætningen på "Dannebrog" behjælpelig med at få arrangeret mange forskellige tiltag under opholdet i det sønderjyske. Skibet lå til kaj i Sønderborg fra den 20. juli til den 4. august, så der har været nok at se til. Blandt andet har afdelingen formidlet kontakt mellem skibet og Sønderborg Kommune. På den baggrund var marineforeningen med til kommunens officielle modta-

gelse af skibets seniorofficerer, med efterfølgende frokost på rådhuset.

Før de travle dage med "Dannebrog" var der tid til "Aktiv Maritim lørdag". Dette arrangement er nu lavet til en én-dags begivenhed og fandt sted den 21. juni fra kl. 09:00 til kl. 17:00. Sønderborg Marineforenings bidrag til festen - der har otte maritime foreninger og klubber fra "Verdens Ende" som arrangører - var tilstedeværelsen af marinefartøjerne

"Romsø" og "Vejrø" samt en Lynx helikopter fra Søværnets Flyvetjeneste i Karup.

Sct. Hans arrangementet den 23. juni, med garnisonskommandant, oberstløjtnant J. P. Rasmussen som båltaler blev, på trods af den megen regn også en hyggelig dag for Sønderborg Marineforening.

DISTRIKT IX SYDVESTJYLLAND

Jørn Petersen
Sct. Catarinae Plads 3
6760 Ribe
Tlf. 7542 0586
Esbjerg, Fanø, Romø, Tønder, Ribe

Ribe – Jørn Petersen, Ribe Marineforening fortæller, at afdelingen søndag den 15. juni afholdt den traditionelle fregat-skydning.

Skydningen var den 30 i rækken og startede kl. 09:15 med, at de fremmødte medlemmer i bus kørte ud for at afhente sidste års fregatkaptajn, Søren Pedersen på hans bopæl. Efter morgenmad hos den gamle fregatkaptajn, gik turen tilbage til marinestuen hvor flaget blev hejst og skydningen begyndte.

De 20 medlemmer kunne under Erik Davidsens kyndige ledelse afgive de 439 skud der i sidste ende førte til, at næste års fregatkaptajn lyder navnet Jørn Petersen. Under skydningen sørgede Bent Mouritsen og Per Hansen for ammunition og lading, medens Finn Silber forestod salg af lækende drikke.

Øvrige delresultater: Galion/Jørn Petersen, Roret/Søren Petersen for Mogens Haugaard, Bovsprydet/Søren "Fritid" for Søren Søndergaard, Krydsmasten/Erik Davidsen, Formasten/Søren "Fritid" for John Garp, Stormasten/Jørn Petersen.

Under den efterfølgende spising var der præmieoverrækkelse inden flaget blev hølet ned. En god dag for Ribe Marineforening slutter Jørn Petersen.

Sidste års fregatkaptajn i Ribe Marineforening, Søren Pedersen (th.) overrækker den nye fregatkaptajn, Jørn Petersen Weisstues vandrepokal som bevis på, at han er ny fregatkaptajn 2003. (Foto: Bent Mouritsen)

Esbjerg – Esbjerg Marineforening har nu efterhånden overslået årets Sendemandsmøde, fortæller sekretær Erik Lassen Sørensen.

Afdelingen kan med en vis stolthed, se tilbage på et godt arrangement, hvor programmet blev overholdt og tingene fungerede som planlagt. Der er kommet mange positive og varme tilbagemeldinger, hvilket styrker troen på, at det var et godt arrangement. Økonomisk hang tingene sammen, med et mindre men pænt overskud.

Esbjerg Turistkontor, Esbjerg Politii, Scandlines, Hjemmeværnet med flere har som afslutning på sendemandsmødets arrangementer været til frokost som tak for god indsats.

Ved Esbjerg Festuge i ugerne 32 og 33 var afdelingen aktiv deltager med åbent hus og musik på kajen foran foreningens bygning, samt udstilling om Danmarks Marineforening på Torvet.

Lørdag den 23. august har der været udflugt til Flyvestation Skrydstrup medens der den 12. september var sommerfest med god tilslutning.

Ulkeaften i oktober byder på brunkål med diverse tilbehør samt forevisning af filmen "Martha".

Til november kommer museumsdirektør på Esbjerg Fiskerimuseum, Morten Hahn-Pedersen og fortæller om kvinderne bag de stolte sømænd samt livsvilkårene i sejlskibenes tid. Året slutter behørigt med julefrokost den 6. december og julekom sammen med gløgg og æbleskiver sidste lørdag inden jul. Dette arrangement er for alle medlemmer inklusive børn, børnebørn og oldebørn med flere.

DISTRIKT X MIDTJYLLAND

Jørgen Chr. Rasmussen
Vejlegade 8⁹⁷,
8000 Århus C
Tlf. 8612 6846

Århus, Randers, Grenaa, Ebeltoft, Viborg, Horsens, Samsø, Skanderborg

Ebeltoft – Aktiviteten i Ebeltoft Marineforening har været stor i sommer, og stuen har ikke været lukket. Der har som sædvanlig været lørdagstræf med god tilslutning så at sige hver gang. En effektiv lille skare af frivillige m/k-medlemmer – man kan fristes til at sige "Tordenskjolds Soldater" har frisket Marineforeningens bygning ved Havnen op ude som inde. Der er malet og repareret, vasket gardiner, pudset sølv og mes-

Foto 1: Fabriksbesøg – 2: Flagparade på kajen – 3: og reception på Sønderborg Rådhus er nogle af de mange aktiviteter der denne sommer er foregået i Sønderborg Marineforening.

sing, ligesom Mastekranen i gården har fået en "overhaling". Derudover har kassereren Bjarne T. Jensen nu fået sit eget kontor i sidebygningen. Et dejligt kontor med smukt inventar. I stuen er der for nogen tid siden kommet nye borde og stole, mens de ældre borde og stole er blevet "udrangeret".

Mange medlemmer er dumpet ind i stuen – ikke mindst i sommervarmen og nydt en vel-tillavet frokost med en kold øl, sild eller snaps. Og så har der været besøg af medlemmer fra andre Marineforeninger landet over. Således har mellem 50-60 medlemmer fra Lemvig og Skive MF været på besøg i forbindelse med en rundtur på Fregatten "Jylland". Det samme gælder for 70-80 medlemmer fra Hals og Hirtshals MF. Der var tale om gode sociale samvær (og frokost) i selskab med Ebeltoft-foreningens medlemmer. Og Ebeltoft-formanden Chr. Koudal udtaler sin glæde over besøgene, der er med til at styrke sammenholdet afdelingerne imellem.

Traditionen tro havde pens. orlogskaptajn Henning Olsen – Missil Olsen – og frue inviteret til den årlige grillaften på lystgården på halvøen Helgenæs. Arrangementet var for medlemmer med ægtefæller og børn. Alle nød aftenen i de smukke omgivelser. 6. september var der indbudt til den årlige fiske-tur med de gode medlemmer Erlan Otte og Kurt Nielsen. Der blev dystet om "Torskepokalen" og "Merko-pokalen!". 10. september gik turen til Viking Gummibådsfabrik i Esbjerg.

Havfruerne, dameafdelingen under Marineforeningen, har været på besøg hos modeforretningen Madam Thrane i Femmøller. Der har også været afviklet en grillaften i Marinegården med godt vejr og en god stemning. I august var der tur ud i det blå, hvor den medbragte kaffe og kage blev nydt.

Randers – K. E. Bülow oplyser, at afdelingen i skrivende stund arbejder med det nye vinterprogram.

Ellers svinges huerne for skyttelavets formand Gunnar Kristensen, 50 år, Søren Weitemeyer, 60 år, Egon Bjørnholt, 75 år og Svend Westergård ligeledes 75 år.

Århus – Lørdag den 21. juni var det igen tid for Århus Marineforening til den årlige sommerudflugt med damer. Denne gang gik turen til Svendborg. 65 personer mødte op ved

Musikhuset for at drage til det østfynske. Efter behørig ophold undervejs, med forplejning fra Ceres, blev frokosten indtaget i den Private i Svendborg.

Det efterfølgende besøg på Svendborg Navigationsskole var en stor oplevelse. De besøgende fik en populær gennemgang af skolens undervisning med indblik i tekniske installationer, der i dag skal til for at uddanne søfolkene til navigatører.

Fra navigationsskolen gik det til Svendborg Marineforenings indbydende og flotte lokaler tæt ved havnen. Her prøvede nogle af århusianerne afdelingens specialitet, en klar genstand fra en ikke kendt flaske, stærk men god.

Aftensmaden blev også indtaget hos den Private, hvorefter turen – ad smukke veje op til motorvejen – gik tilbage til Århus. Her ankom selskabet ud på aftenen efter en dejlig og udbytterig tur.

DISTRIKT XI NORDVESTJYLLAND

Jørgen Andersen
Feberbanen 20 st.
6950 Ringkøbing
Tlf. 9732 2677

Skive, Lemvig, Ringkøbing, Hanstholm/Thisted, Glyngøre, Morsø, Thyborøn

Glyngøre – J. Th. Carlsen fra Glyngøre Marineforening, har et par problemer han beder Under Dannebrog hjælpe med at få afklaret.

Selvfølgelig er det ikke – som skrevet i Under Dannebrog nr. 4/2003 – en gammel altertavle afdelingen bruger til at forevige de forskellige fregatkaptajner foreningen udnævner gennem årene, det drejer sig selvfølgelig om en gammel præstetavle. Tavlen blev i øvrigt fundet under oprydning på loftet efter overtagelse af huset for seks år siden. Sognepræst ved Glyngøre Kirke, Susan Aaen ville gerne have tavlen overdraget til kirken og afdelingen tilbød så at bytte med kirkeskibet, det blev ikke til noget, så nu bruges præstetavlen altså i foreningen.

Glyngøre Marineforening beder også om hjælp til følgende: Afdelingen har modtaget forskellige effekter fra en afdød mariner. Blandt andet et marinemærke i lighed med Danmarks Marineforenings tegn med krone – M og anker. Mærket som er kommet i Glyngøre Marineforenings varetægt har krone hvorunder der står: LAF.

Er der nogle der kender til et sådant mærke, må man gerne kontakte redaktionen på telefon 86600488.

Den 15. august har afdelingen holdt grill-aften på parkeringspladsen og endelig er der Ulkeaften medio november. Her serveres de traditionelle gule ærter, i år tilberedt af to erfarne skibskokke/hovmestre.

Morsø – På foranledning af Morslands Historiske Museum har Morsø Marineforening i samarbejde med Bombebøssen, Sømands Forening og Lions Club, hen over august og september forestået en tiltrængt renovering af Mindeankeret for omkomne danske søfolk – med hjemstavn på Limfjordsøen – i Handelsflåden gennem de to verdenskrige.

Det var Morsø Marineforening der i 1953 fik foranstaltet etableringen af Mindeankeret. Den 29. august 1953 blev ankeret indviet under stor opmærksomhed fra det omgivne samfund.

Selv om den daværende borgmester Axel Ivan Pedersen (S) lovede, at kommunen for fremtiden skulle vedligeholde mindemærket, var det efterhånden i en noget miserabel forfatning – derfor den nye renovering.

Begivenheden bliver senere markeret ved et pressearrangement.

DISTRIKT XII NORDJYLLAND

Overlærer
Carl Frede Haugaard
Danmarksvej 24A^{1. sal nr. 1}
9900 Frederikshavn
Tlf. 9843 1929

Frederikshavn, Aalborg, Nibe, Skagen, Hals, Hjørring, Hadsund, Hirtshals, Hobro

Frederikshavn – Afdelingens sommerudflugt foregik – som det sig hør og bør for søens folk – til søs. Det oplyser Carl Frede Haugaard.

Sejlskibet foregik på Limfjorden ombord på det gode skib "Hornfisken". Afgangen skete fra Honnørkajen i Aalborg og vestud omkring Egholm og retur. På hjemvejen lagde skibet til ved Aalborg Marinestue, hvor der var skafning.

Under kongeskibet "Dannebrog" uofficielle besøg på Flådestation Frederikshavn, med regentparret ombord, var formanden Knud Erik Qvick inviteret med. Ifølge samme Qvick, var han for en gangs skyld ikke særlig kvik.

Følgende udspandt sig ombord: Qvick stod pludselig ansigt til ansigt med Hendes Majestæt. Dronningen: "De har

måske også været her længe"? (Majestæten tænkte selvfølgelig på tjeneste i Søværnet) Qvick: "Nej – jeg kom her ligesom de andre kl. halv otte" – Den ville han gerne havde gjort om.

Skagen – Skagen Marineforening deltog som aktiv medhjælper ved det årlige MC Træf i byen. Baggrunden for at afdelingen går ind i et arrangement der ligger uden for foreningens normale virke, er de gode økonomiske afkast træffet hvert år giver til de foreninger der giver en hånd med. Og da kassereren gerne ser et 2003 regnskab med fremgang, stillede bestyrelsen op.

På sommeraktionen den 28. juli var 106 effekter under hammeren. De 150 fremmødte – heraf ca. 80 % turister – blev af aktionarius Nibe-Hansen ofte lokket til at give lidt mere for effekterne end de oprindelig havde satset på. Den høje temperatur i stuen gav en positiv afsmittende virkning på barsalget.

Afdelingen kipper med flaget for Mogens G. Jørgensen, 60 år den 4. oktober samt Johannes Terpet, 75 år den 5. oktober.

Nibe – Søndag den 17. august samledes 30 gaster fra Nibe Marineforening og 20 fra Aalborg Marineforening på torvet i Nibe for at deltage i den årlige fregatskydning, oplyser Axel Mortensen.

Efter en streng inspektion – med kanonsalut, trommeslagere og de to afdelingers flag på gårdspladsen ved Johns nedlagte landbrugsejendom – kunne deltagerne sætte sig til et vel-dækket morgenbord i samme ejendoms lade.

Herefter gik det i bus tilbage til Nibe. En lumsk revle i havneområdet gjorde, at truppen måtte fortsætte transporten til Marinestuen til fods dog med flag og trommeslagere i spidsen.

Før skafningen gik det trægt med diverse nedskydninger. Men efter de pandestege Nibeål kom der mere gang i sagerne. Resultatet af anstrelgelserne blev: Bovsprydet/John "Lundby" Jensen, Nibe, Roret/Jens Chr. Pedersen, Aalborg, Gallionen/John Jensen, Nibe, Fortoppen/Charley Pedersen, Aalborg, Krydstoppen/Jaen Zaar, Nibe, Stortoppen og mester-skytte/Erik Pedersen, Aalborg. Ny fregatkaptajn blev Jørgen Mogensen, Nibe, der omgående kvitterede med en omgang, en populær beslutning.

Aalborg – Sekretær Per Jacobsen beretter, at afdelingen har holdt sommerpause. Dog har stuen som sædvanlig været åben om søndagen. Herudover har der hen over sommeren, været en del besøg af østeuropæiske flyverofficerer der har opholdt sig på Flyvestation Aalborg, med henblik på deltagelse i internationale inspektioner i dansk luftrum.

Den 28. august var efterårets første aktivitet et fyraftensmøde i samarbejde med Aalborg Marinemuseums Venner. Programmet var visning af Forsvarets TV fremstillede film om "Den 29. august", omhandlende flådens sænkning. I skrivende stund er det ikke afgjort hvem der bliver fregatkaptajn den 7. september hvorimod det er klart at "konsul Stühr's Mindebæger" uddeles på Ulkeaften den 2. oktober. I øvrigt henviser Per Jacobsen medlemmerne til at tjekke det udsendte halvårsprogram.

DISTRIKT XIII GRØNLAND

Allan Idd Jensen
Postboks 187
3900 Nuuk - Grønland
Tlf. +299 32 1366

Egedesminde, Godthåb

Marinekalender 2004

Orlogsmuseet præsenterer, i samarbejde med forlaget Ådalen og Dansk Militærhistorie, www.milhist.dk, et nyt tiltag. En marinekalender for år 2004. Kalenderen viser tretten flotte fotografier af flådens store enheder fra perioden 1878-1943 og indeholder en række af søværnets vigtige mærkedage. Den er i A3-format og koster 100 kr. plus forsendelse. Den kan bestilles via Orlogsmuseet; Ovengaden Over Vandet 58, 1415 København K., www.orlogsmuseet.dk. Email: Info@orlogsmuseet.dk. Tlf. 32 54 63 63 / Fax. 32 54 29 80

Mindeord

Fra Hillerød Marineforening har vi modtaget følgende mindord.

Martin Høier er ikke mere; en god kammerat er gået fra borde. Martin Høier er død, 81 år gammel, efter et indholdsrigt liv med familie, venner og arbejde. Først efter 40 år til søs på de store have sluttede han karrieren, de sidste mange år i rederiet A. P. Møller.

Martin var af årgang "39" og han blev i 1979 medlem af Hillerød Marineforening. Hans arbejde på landjorden blev i Hillerød og det gav ham en daglig og varig omgang med kammeraterne her.

Martin var en principfast og ordholdende kammerat; det vidner mange års bestyrelsesarbejde i Hillerød Marineforening om.

Martins og Marthas gode humør, humor og kammeratskab har ofte, ved festlige lejligheder i foreningen, givet stemningen en ekstra tand

Martin vil af os alle blive husket som en god kammerat, altid hjælpsom og beredvillig når der skulle tages fat.

Æret være Martin Høiers minde.

*Hillerød Marineforening,
Birkerød Bakke.*

Dødsfald:

Fra Ole Julsrud, Assens Marineforening har vi modtaget følgende mindeord:

Assens Marineforenings æresmedlem, Jørgen Mangor er gået fra borde den 30. juli 2003. Jørgen blev indmeldt i 1973, og har siden været et skattet medlem, som troligt mødte frem til foreningens arrangementer.

Ligeledes har Jørgen stået for vores billedsamling og udsmykket marinestuen. Jørgens store hobby var modelskibsbygning. Dette har foreningen nydt godt af blandt andet med en fin model af "Willemoes".

Jørgen vil blive savnet for sit gode kammeratskab og sin store hjælpsomhed.

Æret være Jørgen Mangors minde.

Æresmedlem død

Fra Ebeltoft Marineforening har vi modtaget følgende mindeord:

En kendt Ebeltoft-borger, autoforhandler og musiker Børge Møller, er død på Plejehjemmet "Toftevang" i Ebeltoft. Han blev 86 år

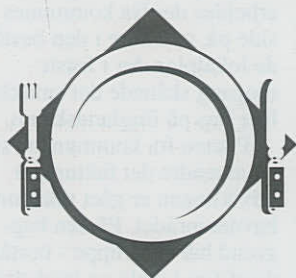
Børge Møller var fra Hobro-egnen, men boede det meste af sit liv i Ebeltoft, hvor han sammen med faderen og en bror drev autoværksted. Musikken havde også hans store interesse og sammen med en bror Erik Møller spillede de gennem mange år til dans rundt på egnen. Han var gennem mange år aktivt medlem indenfor Dansk Musiker Forbund i Østjylland.

I Ebeltoft Marineforening, hvor Børge Møller var æresmedlem, var han i mange år fast harmonikaspieler i Slupkoret.

Æresmedlem af lokalafdelingen Ebeltoft Børge Møller.

KABYSSEN Braiseret kalvekæber – en rigtig herreret

I efteråret gør det godt med noget kraftig mad i Marinestuen. Under Dannebrog og Tommy Pedersen anbefaler denne herreret

Bestil kalvekæberne hos din lokale slagter, (250 gram pr. person), brun kæberne af i stegegyrde med salt og peber, tilsæt laurbærblade, hel sort peber og tomatpuré, samt suppe eller vand til kæberne er dækket.

Læg låg på og braiser kæberne i ca. to timer. Tag kæberne op, jævn skyen, smag til med salt og peber, tilsæt madkulør og sigt saucen over kæberne.

Kalvekæberne serveres med kartoffelmos, syltede asier eller græskar samt syltede tyttebær.

Velbekomme og god sæsonopstart.

VELKOMMEN I MARINEFORENINGEN

Siden sidst har Marineforeningen optaget 98 nye medlemmer.

Vi bringer her – fordelt på afdelingerne – navnene på de nye medlemmer, som vi byder hjerteligt velkommen med ønsket om, at de må få rigtig megen glæde af medlemsskabet.

AMAGER: Peder Sonny Garibaldi-Jørgensen	FREDERIKSSUND: Niels Hartvig Garboe Erik Reinhard Carl Erik Nielsen	HIRTSHALS: Thorben Christensen Kristinn Hafsteinsson Erik Halm Peter Jacobi Jørgen Bernhard Frederiksen Frode Larsen Jens Hugaard Kristensen Iver Espersen Richard Pedersen	MARSTAL: Andreas Nymann Kristensen Per Østermann Stephen Andersen	Jan Petersen Peder B. Stoffregen
BORNHOLM: Preben Espersen	FREDERIKSVÆRK: Knud Rosendahl Hansen	KALUNDBORG: Jørgen Kryger	MØEN: Hans Christian Rasmussen Bjørn Møller	SLAGELSE: Knud Egon Andersen
EBELTOFT: Hans Fritjof Verdoes Leif Stabe Hans Rohrberg Paulsen Mogens Gregersen	GILLELEJE: Ib Lund Ole Zöllner Kim Kastberg Spieler Hans Erik Nielsen Michael Svendsen Per Grothe Niels Mejlbj	KOLDING: Peter H. Bertelsen Curt Andersen	NAKSKOV: Kurt Pedersen Jørgen Døllerup Mortensen Hasse Ekstrøm Niels Chr. Jensen Arne Christensen	STEVNS: Claus Christiansen
ESBJERG: Jakob Jensen	GLYNGØRE: Taisto Ilmari Skarp Hansen (ilmari)	KØBENHAVN: Vilhelm Egebæk Sørensen Claus Østergaard Laursen Vagn Preisler	NYBORG: Pia Johnsen Bent Freddy Jørgensen Jesper Jensen Hans Christian Clausen Ole Krogh Jensen Finn Erik Andersen Kristoffer Schrøder Hansen John Hansen	SVENDBORG: Poul Kolbæk Laursen Stefan Alex Hansen Niels Henrik Hansen Svend Aage Christensen Ebbe Toghøj
FANØ: Ole Christian Sørensen Bent Erik Carlsen	GRENÅ: Henning Jørgen Rasmussen Kaj P. Bejer	KØGE: Axel Kiel Carsten Sternberg-Josephsen Bjørn Eskild Rasmussen Peter Langkilde	ODENSE: Steen Bramminge Christensen Palle Munk Nielsen	VORDINGBORG: Poul Jensen Torstenson Per Bjarne Kristiansen
FREDERICIA: Erling Møller Thomsen Kaj Sønderby Pauls Carl Tommy Petersen	HADSUND: Bjarne Reinholdt Hansen Fritz Johansson	LEMVIG: Finn Madsen	SKAGEN: Peter Frandsen Erik Schandorff Petersen	ÆRØSKØBING: Henrik Wulff
FREDERIKSHAVN: Ramon Poul Tobar Nielsen Ole Peters Preben Sofus Pedersen Katharina Jensen Poul Amstrup Henrik Frank Christensen Leo Munk Madsen	HANSTHOLM: Ernst E. Christensen Jan E. Nielsen Bent Kristiansen Jan Eriksen			AALBORG: Beni Nielsen Kurt Helge Møller Jens Christian Jensen Ronald Ovesen
				AARHUS: John Hjarsbæk

Odense Marineforening i oprørt hav

Lokalafdelingen part i følelsesladet debat om fremtidig havneudvikling på Odense Havn

Odense – Danmarks Marineforening forsøger løbende, at styrke promoveringen af landsforeningen og de 80 autonome afdelinger rundt i rigsfællesskabet.

Hen over første del af 2003 har promoveringen ikke været noget problem i det midtfynske. Ufrivilligt er Odense Marineforening blevet part i debatten om den fremtidige udviklingen på havnefronten i den store fynske havneby.

Odense Marineforening og Odense Kommune mageskiftede for et halvt årti siden en bygning på vestsiden af havnen, til det nuværende Marinehus på Englandskajen. Dengang faldt Marineforeningens aktiviteter godt ind i kommunens planer med havneområdet. Den centrale placering på havnen gjorde, at Odense Marineforening blev byens forlængede arm, når der var sømilitære anløb, blandt andet ved besøg af kongeskibet

”Dannebrog” og adoptionsskibet ”Vædderen”.

Kommunen ændrer kurs

Nu er situationen imidlertid en anden. Boligministeriet har åbnet for mulighederne for boliger på havnen og derfor arbejdes der fra kommunes side på, at ændre i den bestående lokalplan der i første omgang skånedet det smukke lille hus på Englandskajen.

Planen fra kommunens side er, at ændre det faktum, at udviklingen er gået uden om havneområdet. På den baggrund har en gruppe - bestående af fire lokale og landsdækkende virksomheder - gennem arkitekt firmaet Henning Larsen A/S fået udarbejdet et projekt om et 13.000 kvadratmeter

fem – seks etagers stort kompleks. Huset skal ligge - om ikke oven på - så dog klods op af Marinehuset – derfor balladen.

Huset kan flyttes

De 120 medlemmer (pr. 22. april 2003) i Odense Marineforening ønsker selvfølgelig ikke at stå i vejen for udviklingen på havnefronten. Derfor er afdelingen også lydhor over for planerne om en eventuelt flytning af huset. ”Ellers må vi jo kapitalisere vores hus og forlange den rette pris, så vi kan købe noget nyt” siger Odense Marineforenings formand, Kim Kingo til Fyens Stiftstidende.

NYT FRA SKYTTELAVENE

Formand for Skytteudvalget

Salgsingeniør Jørgen Kjeldsen

Gadevænget 12 · 3320 Skævinge · Tlf. 4828 9022

Marineforeningens skytter helt til tops

Ebeltoft – I forbindelse med adoptionen af Dykkerskibet "Læsø" i Ebeltoft i august afvikledes en konkurrenceskydning i Ebeltoft Marineforening mellem Marineforeningen, Ebeltoft Sportsdykkerklub, Ebeltoft Byråd og Dykkerskibet "Læsø".

Marineforeningens hold 1 vandt med 286 points, mens foreningens andet- og tredjehold besatte de næste pladser med hhv. 282 og 277 points. På fjerde- og femtepladsen kom hhv. Ebeltoft Sportsdykkerklubs hold 1 og Ebeltoft Byråds hold 2 med hver 273 points. Nr 6 og 7 blev Sportsdykkerklubbens hold 2 og 3 med hhv. 272 og 268 points. Endelig besatte Ebeltoft Byråds hold nr. 1 ottendepladsen med 266 points, mens "Læsø-besætningen" blev nr. 9 og sidst med 202 points.

Den individuelle skydning vandtes af Gunnar Christensen med 96 points. På andenpladsen kom Jørgen Brøgger ligeledes med 96 points. Sonja Kirk, Lene Frahm og Leif Bagh besatte en delt tredjeplads med 95 points. Jørgen Brøgger repræsenterede Ebeltoft Byråd, mens de øvrige skytter stillede op for Marineforeningen.

Så er der igen gang i den i

Kongens Lyngby

Kongens Lyngby - De brave skytter har haft en god lang sommerferie lige siden sommerfugleskydningen, oplyser Peter Møller.

Men mandag den 1. september, kl. 19.00 startede skytterne op til den nye sæson. Her skal

gasterne fra Kongens Lyngby skyde sammen med Lyngby Salonskytte Forening. Afdelingen håber og tror, det bliver til glæde for begge parter.

Sommerskydning i Ballerup

Brøndby – Mandag den 25. august afsluttede Marineforeningens skyttelav for Glostrup,

Brøndby og Omegn, 2003's sommerskydning. Det skete ved en lille sammenkomst på marinegården. Efter fortæring af den medbragte mad, blev Lanni Jensen med 192,4 point kåret som vinder af Damepokalen. Herre A pokalen blev for femte år i træk vundet af Jens Ole Løje Jensen med 187,7 point, medens Veteranpokalen gik til Georg Marum, der med 191,9 point skød sig ind på førstepladsen.

En ekstra flidspræmie tilfaldt Edgar Andersen for, at han igen i år har været ene mand om at være skydeleder på banerne.

Anders Hansen oplyser, at mange har holdt et pænt gennemsnit, men for at vinde diverse pokaler, skal skytterne have deltaget i alle syv skydninger.

Bestyrelsen for skyttelavet har på sommermødet fastlagt efterårets program som følger: Hver mandag fra kl. 19:30 til kl. 22:00, skydning på banerne under Glostruphallen. Her deltager damerne den første mandag i måneden.

Mandag den 20. oktober fra kl. 19:00 til kl. 22:00, distrikts-

skydning, distrikt 1. Mandag den 17. november vinskudning sammen med damer og venner. Mandag den 15. december juleafslutning på Marinegården.

Træningsstart i Randers

Randers – Efter ferien starter træningskydningerne mandag den 6. oktober oplyser Ole Poulsen. Der bliver nu ikke langt til træning, for ifølge Ole Poulsen skal Randrusianerne allerede dagen efter i kamp mod gasterne fra Århus. Det gælder den halvårslige skydning, der i år gerne skulle ende op med, at pokalen det næste stykke tid skal stå i Randers.

Fremover er træningskydningerne så den første og tredje mandag i hver måned.

NYT

FRA HANDELS- OG FISKERIFLÅDEN

Bornholmske fiskere påskønnes i Esbjerg

Bornholmerne sætter deres præg på den vestjyske fiskerihavn.

Esbjerg – Den seneste halve snes år, har lige så mange bornholmske fiskefartøjer været faste leverandører til den tidlige aktion i Esbjerg.

Under festugen i august, blev den tidligere "Auktionskaj" omdøbt til "Bornholmerkajen". Navneændringen skal ses som et synligt bevis for den påskønnelse de bornholmske fiskere fortjener, skriver Fiskeri Tiden- de.

Bornholmerne ankommer først i april og returnerer til Østersøen igen i oktober. Det der trækker bornholmerne ud til den jyske vestkyst, er Jomfruhummerne. Aftagerne i Esbjerg

er glade for de bornholmske fiskere og bornholmerne er glade for, at de nu har deres egen lossekaj i Esbjerg.

Danske havne generel i god gænge

Stigende godsmængder – selv om russerne svigter

Viborg - "Skibsfarten på danske havne" for året 2002 er kommet på gaden. Konklusion ved en gennemgang af de mange tal er, at der for første gang siden åbningen af de to store broforbindelser, Storebælt og Øresund er tale om en svag stigning på havnetrafikken. Fremgangen sker på trods af, at det forventede boom med danske havne som port til Østersøen og dermed øget andel af trafikken til og fra Rusland, Polen, Litauen, Estland og Let-

land ikke er så markant som forventet.

Alligevel gav 2002 en samlet stigning på næsten 2% set i forhold til året før. I alt 553.344 anløb af skibe for ind- eller udskibning af gods eller passagerer var den samlede trafikmængde i havnene.

Færger og passagerskibe trækker det store læs med 95% af anløbene. Godsmængden for færgerne var 18,8 mio. ton, fragtskibsmarkedet bidrog med 63,4 mio. ton den samlede godsmængde blev hermed i alt 82,2 mio. ton.

Om det er de mange politiske signaler, om overflytning af gods fra lastbiler til bane- og søtransport der så småt er begyndt at vinde genklang, kan kun fremtiden vise.

Udvider bilskibsflåden

Maersk Tramper & Tankers bygger to carcarriers med optioner på yderligere to.

Århus – Ifølge Søfart, er Maersk Tramper & Tankers i gang med en fornyelse af tonnagen i bilskibsflåden. Der er skrevet kontrakt med Daewoo Shipbuilding Corp om bygning af to enheder med optioner for yderligere to.

Nybygningerne bliver de største enheder i bilskibsflåden med en tonnage på 21.000 tdw, med plads til 6.400 units, som personbilerne regnes i. Maskineriet får kraft til at give fartøjerne en servicefart på omkring 20 knop.

Mindeplade for admiral Hans Jørgen Garde

Danmarks forsvarschef fra april til august 1996, admiral Hans Jørgen Garde har fået et varigt minde hos Søværnets Operative Kommando i Århus.

Århus – Søndag den 3. august 2003 afholdtes en mindehøjtidelighed i Søværnets Operative Kommando ved afsløring af en mindetavle for admiral Hans Jørgen Garde.

Sammen med blandt andet grev Ingolf og grevinde Susse, tidligere chefer og medarbejdere ved Søværnets Operative Kommando, deltog døtrene Helene Garde, Trine Garde-Tschertok og Anne Sofie Garde Thomle i den smukke højtidelighed.

Mindetavlen er opsat på initiativ af Aarhus Samvirkende Soldaterforeninger og indeholder følgende tekst:

Admiral Gardes tre døtre sammen med Søværnets Operative Kommandos nuværende chef kontreadmiral Kurt Birger Jensen

Dette minde er placeret hos Søværnets Operative Kommando i Århus, af Aarhus Samvirkende Soldaterforeninger, som tak til admiral Hans Jørgen Garde, for den måde han taklede soldaterforenin-

gernes behov for et fælles mødested, efter lukning af Langelandsgades Kaserne, da Hæren forlod byen efter 419 år som garnisonsby.

For at give mindet tilknytning

til søen, er formen valgt som en navneplade på et orlogsfartøj. Egeplanken kommer fra fregatten "Jylland". Aarhus Samvirkende Soldaterforeninger 3.8. 2003

Svendborg – "Dannebrogs" rundtur om Fyn bragte også skibet til Svendborg. Svendborg Marineforening havde været ude i god tid og sikret sig Hans Kongelige Højhed Prinsens besøg i Marinestuen. På billedet modtager Prinsen afdelingens gave, bestående af en smuk skindindbundet bog, der ved hjælp af frimærker og andet billedmateriale, fortæller om fem regenters togter med to kongeskibe.

Stående ses formand Kurt Kaysen til højre Per Glente og Ernst Rabjerg. I baggrunden ses gavens producent Ove Frisch.